

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/I/2019/421000161878

MOŽNOSTI ZJEDNODUŠENIA ÚČTOVANIA
A VYKAZOVANIA MAJETKU V ÚČTOVNÍCTVE
PODNIATEĽOV SR
(Diplomová práca)

2019

Bc. Adriána Pavlíková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

**MOŽNOSTI ZJEDNODUŠENIA ÚČTOVANIA
A VYKAZOVANIA MAJETKU V ÚČTOVNÍCTVE
PODNIATEĽOV SR**

(Diplomová práca)

Študijný program:	Účtovníctvo a audítorstvo
Študijný odbor:	Účtovníctvo
Školiace pracovisko:	Katedra účtovníctva a audítorstva
Vedúci záverečnej práce:	Ing. Branislav Parajka, PhD.

Bratislava 2019

Bc. Adriána Pavlíková

Abstrakt

PAVLÍKOVÁ, Adriána: Možnosti zjednodušenia účtovania a vykazovania majetku v účtovníctve podnikateľov SR. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Branislav Parajka, PhD. – Bratislava: FHI, 2019, 61 s.

Táto diplomová práca je zameraná na potenciálne možnosti zjednodušenia účtovania a vykazovania majetku v účtovníctve podnikateľov v SR. Cieľom práce je identifikovať, či existujú také položky majetku, pri ktorých by zmena účtovania nemala efekt na zostavenú účtovnú závierku.

Práca je rozdelená do troch základných kapitol a niekoľkých menších podkapitol. Jej súčasťou je aj 21 tabuliek a 11 obrázkov.

Prvá kapitola je venovaná teoretickému základu. V krátkosti poukážeme na účtovníctvo po vstupe Slovenskej Republiky do Európskej únie. Považujeme za dôležitú súčasť účtovania aj účtovú osnovu a spôsob tvorby analytickej evidencie. Na záver prvej kapitoly si spomenieme základné informácie o účtovnej závierke zostavenej podľa legislatívy SR a účtovnej závierke zostavenej v súlade s IFRS prevzatých EÚ. Porovnáme vzor súvahy mikro účtovnej jednotky a vzor súvahy určenej pre malé a veľké účtovné jednotky. Následne poukážeme na to, ako zostavujú účtovnú závierku podniky postupujúce v súlade s IFRS a štátom požadovaný Výkaz vybraných údajov. Dôležitou súčasťou účtovnej závierky sú poznámky, preto si vysvetlíme ako ich v súlade s legislatívou SR správne zostaviť.

V druhej kapitole objasníme čo je cieľom tejto diplomovej práce a akými postupnými krokmi sa k nemu dopracujeme.

Tretia kapitola je venovaná výsledkom. Budeme sa venovať možnosti zjednodušenia účtovania a následného vykazovania majetku. Ukážeme si, čo spôsobí malá zmena v používaní syntetických účtov vybraných 2 skupín, a to zásoby a pohľadávky z obchodného styku.

Kľúčové slová: účtovná jednotka, účtovná závierka, súvaha, poznámky, majetok, zásoby, pohľadávky z obchodného styku

Abstract

PAVLÍKOVÁ, Adriána: Possibilities for Simplification of Assets Accounting and Reporting in the Slovak Republic. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accountancy and Auditing. – Supervisor of the thesis: Ing. Branislav Parajka, PhD. – Bratislava: FHI, 2019, 61 p.

This diploma thesis deals with possible changes in accounting and/or reporting of assets by business entities in the Slovak Republic. The objective is to identify if there is any redundancy in accounting for assets by Slovak accounting rules or procedures without any effect on reporting.

The thesis is divided into three chapters and various smaller subchapters. It also consists of 21 tables and 11 pictures.

The first chapter is concerned with theoretical background. In a short time span we will refer to the accountancy after Slovak republic's entrance into the European Union. We consider the account classification and the manner of creating the analytical accounts as an important part of accountancy. In the end of the first chapter we will mention basic information about the statement of finances assembled by the SR and statement of finances assembled in accord with IFRS adopted by the EU. We will compare the balance sheet model of a micro accounting entity and the balance sheet model designed for the small and large accounting entities. Consequently, we will characterize the manner of assembling of the statement of finances by the companies following the IFRS and state required Statement of selected data. Important part of the statement of finances are notes. Therefore, we will explain how to draw them up according to the SR legislation.

In the second chapter, we will explain the aim of the diploma thesis and the steps necessary to its achieving.

The third chapter is devoted to the results. We will deal with the option of reduction of the accountancy followed by the showing of the assets. We will demonstrate what will a small change in the use of a synthetic account of two chosen groups cause, especially the stocks and the business relations receivables.

Key words: accounting entity, statement of finances, balance sheet, notes, assets, stocks, business relations receivables

Pod'akovanie

Chcela by som sa srdečne pod'akovať môjmu školiteľovi Ing. Branislavovi Parajkovi, PhD. za jeho vzácny čas, cenné rady, odporúčania a uplatnené odborné znalosti pri písaní diplomovej práce.

Obsah

Úvod	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky.....	11
1.1 Účtovníctvo po roku 2003	11
1.2 Rámcová účtová osnova a účtový rozvrh	12
1.2.1 Syntetická a analytická evidencia	13
1.3 Triedenie účtovných jednotiek podľa veľkostných kritérií	15
1.4 Účtovná závierka.....	16
1.4.1 Súvaha	17
1.4.2 Súvaha mikro účtovnej jednotky	18
1.4.3 Súvaha malej a veľkej účtovnej jednotky.....	21
1.5 Účtovná závierka podľa IFRS	23
1.6 Poznámky účtovnej závierky.....	28
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	33
3 Výsledky práce a diskusia	35
3.1 Možnosti zjednodušenia účtovania majetku	36
3.1.1 Zásoby	36
3.1.1.1 Vykazovanie zásob v rokoch 1992 – 2002	38
3.1.1.2 Účtovanie a vykazovanie zásob v súčasnosti.....	39
3.1.1.3 Účtovanie o zásobách – navrhované riešenie.....	43
3.1.2 Pohľadávky z obchodného styku	47
3.1.2.1 Vykazovanie pohľadávok z obchodného styku v rokoch 1992 – 2002.....	48
3.1.2.2 Účtovanie a vykazovanie pohľadávok z obchodného styku v súčasnosti .	49
3.1.2.3 Účtovanie pohľadávok z obchodného styku - navrhované riešenie	50
3.2 Súvaha vybraných spoločností zostavená v súlade s IFRS.....	53
Záver.....	57
Zoznam použitej literatúry.....	59
Prílohy	61

Zoznam skratiek

DHM – dlhodobý hmotný majetok

DNM – dlhodobý nehmotný majetok

EÚ – Európska únia

IAS – Medzinárodné účtovné štandardy

IFRS – Medzinárodné štandardy finančného výkazníctva

IÚD – interný účtovný doklad

MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

OP – opravná položka

PFA – prijatá faktúra

PRÍJ. – príjemka

SR – Slovenská republika

tzv. – takzvaný, takzvane

t. j. – to jest

ÚJ – účtovná jednotka

ÚO – účtovné obdobie

ÚZ – účtovná závierka

VFA – vystavená faktúra

vs. - verzus

VÝD - výdajka

Z. z. – zbierka zákonov

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Veľkostné podmienky pre zatriedenie ÚJ	15
Tabuľka 2: Informácie uvádzané v ÚZ	16
Tabuľka 3: Výkazy ÚZ pre jednotlivé typy ÚJ	18
Tabuľka 4: Povinnosť zostavenia ÚZ v súlade s IFRS	24
Tabuľka 5: Tabuľka k zamestnancom	29
Tabuľka 6: Tabuľka k záväzkom	30
Tabuľka 7: Tabuľka k akciám	31
Tabuľka 8: Počet súvahových položiek rôznych typov ÚZ	35
Tabuľka 9: Účtovanie o zásobách – súčasný stav	39
Tabuľka 10: Vybrané položky ÚZ mikro ÚJ – súčasný stav	40
Tabuľka 11: Vybrané položky ÚZ malej a veľkej ÚJ – súčasný stav	41
Tabuľka 12: Navrhované účty – zásoby	43
Tabuľka 13: Účtovanie o zásobách – alternatívny stav	44
Tabuľka 14: Vybrané položky ÚZ mikro ÚJ – alternatívny stav	45
Tabuľka 15: Vybrané položky ÚZ malej a veľkej ÚJ – alternatívny stav	46
Tabuľka 16: Účtovanie pohľadávok z obchodného styku – súčasný stav	49
Tabuľka 17: Vybrané položky súvahy malej a veľkej ÚJ – časť pohľadávky	49
Tabuľka 18: Navrhované účty – pohľadávky z obchodného styku	51
Tabuľka 19: Účtovanie pohľadávok z obchodného styku – alternatívny stav	51
Tabuľka 20: Vplyv chyby účtovania 311 vs. 315 na ÚZ	52
Tabuľka 21: Vybrané spoločnosti účtujúce v súlade s IFRS prevzatými EÚ	53

Zoznam obrázkov

Obrázok 1: ÚZ mikro ÚJ – titulná strana	19
Obrázok 2: Súvaha mikro ÚJ – strana aktív	20
Obrázok 3: ÚZ malej a veľkej ÚJ – titulná strana	22
Obrázok 4: Súvaha malej a veľkej ÚJ – strana aktív	22
Obrázok 5: Výkaz vybraných údajov – titulná strana	26
Obrázok 6: Výkaz vybraných údajov – časť majetok	27
Obrázok 7: Súvaha 1992 – 2002 – časť zásoby	39
Obrázok 8: Súvaha 1992 – 2002 – časť pohľadávky	48
Obrázok 9: Volkswagen Slovakia, a. s. – súvaha	54
Obrázok 10: Eustream, a. s. - súvaha	54
Obrázok 11: Slovnaft, a. s. - súvaha	56

Úvod

Účtovanie a vykazovanie majetku v súlade s legislatívou Slovenskej republiky je pomerne striktné upravované. Máme zákonom stanovené postupy účtovania a presne zadané vzory výkazov účtovnej závierky. Hlavným dôvodom je zamedziť možnosť, že každá účtovná jednotka posúdi, zaúčtuje a následne vykáže v účtovnej závierke tú istú skutočnosť iným spôsobom.

V prvej kapitole tejto diplomovej práce sa budeme venovať súčasnému stavu riešenej problematiky. Konkrétne sa zameriame na účtovníctvo na Slovensku po roku 2003 a ktoré smernice Rady Európskej únie vplývali na formovanie zákona o účtovníctve, ktorý po viacerých novelizáciách je platný dodnes. Ministerstvo financií Slovenskej republiky okrem iného stanovuje aj rámcovú účtovú osnovu pre jednotlivé typy podnikateľských subjektov. Každá obchodná spoločnosť si rámcovú účtovú osnovu môže dopĺňať aj o ďalšie syntetické a analytické účty. Aby sa predišlo nesprávnej tvorbe analytickej evidencie k príslušným syntetickým účtom, Ministerstvo financií Slovenskej republiky stanovilo presné pravidlá tvorby analytickej evidencie, o ktorých si povieme v prvej kapitole. Záver tejto kapitoly bude venovaný účtovným závierkam. Vzhľadom k tomu, že MF SR stanovilo pre účtovné jednotky rôznych veľkostí samostatné vzory účtovných závierok, je potrebné zatriediť obchodné spoločnosti do veľkostných skupín podľa stanovených kritérií. Následne popíšeme ako vyzerá účtovná závierka určená pre mikro účtovné jednotky. Z koľkých riadkov je tvorená súvaha na strane aktív a ako sú jednotlivé položky majetku účtovnej jednotky vykazované v predpísanom vzore súvahy. Pre porovnanie rovnako rozanalyzujeme aj účtovnú závierku stanovenú pre vykazovanie malých a veľkých účtovných jednotiek. Poukážeme na možno zbytočný objem vykazovaných položiek v tomto type súvahy. Pre porovnanie objemu vykazovaných položiek v rôznych typov účtovných závierok, znázorníme súvahu zostavenú v súlade s IFRS. Keďže účtovná závierka zostavená v súlade s IFRS nemá presne zadaný vzor ako je to u nás, účtovné jednotky postupujúce v súlade s IFRS podnikajúce na území Slovenskej republiky majú zákonom nariadenú povinnosť zostavenia výkazu vybraných údajov, ktorému sa na záver prvej kapitoly povenujeme.

Druhá kapitola bude venovaná cieľom práce. Prezradíme čo je hlavným cieľom našej práce. Pre dosiahnutie hlavného cieľa bude dôležité správne si stanoviť čiastkové ciele a zvoliť vhodné postupy a metódy ich uplatnenia.

Na záver tejto diplomovej práce sa pokúsime prakticky znázorniť situácie, ktoré by vynechaním, resp. nahradením niektorých syntetických účtov nastali a aký by mali dopad na účtovnú závierku. Zameriame sa na dve oblasti, v ktorých vidíme možnosti zjednodušenia účtovania a vykazovania majetku, a to: zásoby a pohľadávky z obchodného styku. Ilustratívne znázorníme možné situácie vzniknuté v priebehu účtovného obdobia, ktoré následne premietneme do vzoru platnej účtovnej závierky. Tie isté situácie potom znázorníme v alternatívnom riešení, taktiež s dopadom na účtovnú závierku. Na záver pre podporu našich tvrdení si ukážeme ako vyzerá súvaha niektorých z najväčších spoločností, ktoré podnikajú na Slovensku a zostavujú svoju individuálnu účtovnú závierku v súlade s IFRS.

1 Súčasný stav riešenej problematiky

Účtovníctvo v podnikoch Slovenskej republiky je zákonom presne upravované. Každá účtovná jednotka je povinná pri účtovaní o skutočnostiach, ktoré v priebehu účtovného obdobia nastali, dodržiavať postupy účtovania a používať stanovenú rámcovú účtovnú osnovu pre konkrétny typ účtovnej jednotky. Nepopierateľne významný vplyv na formovanie dnešného zákona o účtovníctve mal vstup Slovenskej republiky do Európskej únie. Snahou o tzv. harmonizáciu účtovníctva sa do slovenskej legislatívy zakomponovalo niekoľko medzinárodných právnych noriem. Zákon, okrem iného, umožnil/prikázal niektorým účtovným jednotkám zostavovať svoju účtovnú závierku v súlade s medzinárodnými štandardmi IFRS. Ibaže ako bude neskôr uvedené, IFRS nemajú účtovnú osnovu, postupy účtovania ani vzor pre účtovnú závierku. Spomínaná medzinárodná forma účtovníctva poskytuje len jednotlivé štandardy, ktoré predstavujú akýsi návod, pre účtovanie a vykazovanie majetku. Vzhľadom k tomu, že tento typ účtovných jednotiek štát nemôže regulovať na takej úrovni ako tie, ktoré sa riadia legislatívou Slovenskej republiky, nariadil im zostavovať výkaz vybraných údajov. Tento výkaz síce nenahrádza účtovnú závierku, ale pre potreby štátnych orgánov je dostatočne formalizovaný.

Neoddeliteľnou súčasťou každej účtovnej závierky, či už zostavenej v súlade so Slovenskou alebo medzinárodnou legislatívou, sú poznámky. V tomto prípade ich ani náš zákon striktné nezadefinoval do vzoru. Opatrenie MF SR stanovuje len nevyhnutné informácie, ktoré majú byť v poznámkach podrobnejšie vykázané. Každá účtovná jednotka by však mala mať na zreteli, že poznámky dopĺňajú a objasňujú informácie uvedené v súvahe a vo výkaze ziskov a strát, preto ich dôsledné zostavenie je pre externých používateľov účtovnej závierky nevyhnutné.

1.1 Účtovníctvo po roku 2003

V nadväznosti na snahu o vstup Slovenskej republiky do Európskej únie sa rozhodla Národná rada Slovenskej republiky prijať nový zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve, ktorý vstúpil do účinnosti dňa 1. januára 2003.

„Vypracovanie a schválenie nového zákona o účtovníctve súviselo s aproximáciou právnych noriem Slovenskej republiky s právom Európskej únie. V krajinách Európskej únie sú na koordináciu spoločenského práva v oblasti účtovníctva a audítorstva rozhodujúce smernice, ktoré vydáva Rada Európskej únie“ (Šlosár R., 2008).

„Konkrétne v tom čase išlo o:

- Štvrtú smernicu Rady z 25. júla 1978 o účtovnej závierke spoločnosti niektorých právnych foriem,
- Siedmu smernicu Rady z 13. júna 1983 o konsolidovanej účtovnej závierke,
- Ôsmu smernicu Rady z 10. apríla 1984 o požiadavkách kladených na osoby oprávnené vykonávať povinné overovanie podkladov účtovníctva,
- a ďalšie smernice, ktoré dopĺňajú uvedené základné smernice (napr. pre banky a iné finančné inštitúcie, pre poisťovacie podniky, a pod.).“ (Príloha k zákonu č. 431/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov)

Zákon je však považovaný za všeobecnú právnu normu, ktorá upravuje účtovníctvo ako celok. Preto bolo potrebné v nadväznosti na osobitosti účtovných jednotiek vydať Opatrenia MF SR o podrobnostiach účtovania a vykazovania jednotlivých skutočností.

1.2 Rámcová účtová osnova a účtový rozvrh

„Rámcová účtová osnova obsahuje usporiadanie účtových tried, prípadne účtových skupín alebo syntetických účtov na účtovanie účtovných prípadov a ich číselné a slovné označenie a podsúvahové účty; toto usporiadanie musí rešpektovať požiadavky na zostavenie účtovnej závierky.“ (Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 13)

„V súlade s rámcovou účtovou osnovou je účtovná jednotka povinná zostaviť účtový rozvrh, v ktorom uvedie syntetické účty, analytické účty potrebné na zaúčtovanie všetkých účtovných prípadov účtovného obdobia a na zostavenie účtovnej závierky a podsúvahové účty. V priebehu účtovného obdobia možno účtový rozvrh dopĺňať podľa potrieb účtovnej jednotky. Ak nedochádza k prvému dňu účtovného obdobia k zmene účtovného rozvrhu platného v predchádzajúcom účtovnom období, môže postupovať účtovná jednotka podľa tohto účtovného rozvrhu aj v nasledujúcom účtovnom období.“ (Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 13)

„Jednotlivé syntetické účty sú v rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov rozdelené do účtových tried, triedy sa ďalej členia do účtových skupín a skupiny na jednotlivé účty. Podstatou usporiadania účtov v účtovej osnove je dekadický princíp: rámcová účtová osnova obsahuje 10 účtových tried (0-9). Účtovú triedu možno rozdeliť na 10 účtových skupín, účtovú skupinu na 10 syntetických účtov. V rámcovej účtovej osnove nemusia vždy byť v

jednotlivých účtových triedach využité všetky skupiny, rovnako účtová skupina nemusí byť rozdelená na 10 účtov. Niektoré skupiny alebo účty môžu v rámci účtovej osnovy zostať neobsadené.“ (Soukupová, B., Šlosárová, A., Baštincová, A., 2014)

„Pre každý účet v rámci účtovej osnovy sa popri slovnom označení uvádza aj číslíkový znak účtu. V účtovej osnovy u nás sa prevažne používal a v súčasnosti aj používa 3-oj miestny číslíkový znak, pričom:

- prvý číslíkový znak obsahuje účtovú triedu,
- druhý číslíkový znak obsahuje účtovú skupinu v rámci účtovej triedy,
- tretí číslíkový znak označuje účet v rámci účtovej skupiny.“ (Soukupová, B., Šlosárová, A., Baštincová, A., 2014)

Pri stanovení obsahu jednotlivých účtových tried bola implementovaná zásada, aby neboli zahrnuté do tej istej účtovej triedy rôzne rady účtov. To znamená, že boli vytvorené samostatné účtové triedy pre účty súvahové a samostatne pre výsledkové účty.

„Pokiaľ účtovná jednotka dodrží princíp „nadväznosti na ekonomický obsah“ jednotlivých účtových skupín pri tvorbe vlastných syntetických a v nadväznosti na ne i vlastných analytických účtov, môže tak vytvárať veľké množstvo účtov majetku a záväzkov, ktoré nie sú súčasťou rámci účtovej osnovy pre podnikateľov. Ako príklad môžeme uviesť skupinu 02*- Dlhodobý hmotný majetok – odpisovaný, kde je v rámci účtovej osnovy pre podnikateľov uvedený účet 022 - Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí, kde účtovná jednotka môže pomocou analytických účtov k tomuto syntetickému účtu plne zabezpečiť účtovanie o tejto časti dlhodobého hmotného majetku, ale na druhej strane má možnosť si za tým istým účelom vytvoriť vlastné účty 023 - Dopravné prostriedky, 024 - Inventár a pod. Účtovná jednotka musí však zabezpečiť aj to, aby usporiadanie takýchto účtov rešpektovalo požiadavky na zostavenie účtovnej závierky – t.j. v tomto prípade v súvahe uvedie spolu všetky účty 023, 024 na jednom riadku spolu s účtom 022.“ (Stanley, R., 2014)

1.2.1 Syntetická a analytická evidencia

„Vzhľadom pre potreby rozličných úrovní podrobnosti systematických zápisov, to znamená z vecného hľadiska, v účtovníctve poznáme dva druhy evidencie, a to:

- syntetická evidencia - predstavuje zoskupenie súvahových a výsledkových účtov, na ktorých účtujeme o aktívach, pasívach, nákladoch a výnosoch spolu (synteticky). Preto tieto účty označujeme ako syntetické účty.
- analytická evidencia - predstavuje podrobnejšiu evidenciu vedenú k syntetickým účtom. Jej úlohou je zachytiť dostatočné údaje pre potreby finančného riadenia podniku, vnútropodnikové aktivity, daňové účely, a pod.“ (Stanley, R., 2014)

„Pri vytváraní analytických účtov sa zohľadňujú tieto hľadiská:

- členenie majetku podľa druhu, hmotne zodpovedných osôb a miesta umiestnenia majetku; osobitne sa sleduje majetok poskytnutý účtovnej jednotke na zabezpečenie jej pohľadávky, cenné papiere v umorovacom konaní,
- členenie majetku podľa doby použiteľnosti na dlhodobý majetok a krátkodobý majetok,
- členenie podľa jednotlivých dlžníkov alebo rovnorodých skupín dlžníkov,
- členenie podľa jednotlivých veriteľov alebo rovnorodých skupín veriteľov,
- členenie podľa jednotlivých mien,
- členenie podľa položiek účtovnej závierky, a to vrátane požiadaviek na zostavenie poznámok; členenie sa týka aj požiadaviek na zverejňovanie údajov z účtovnej závierky,
- členenie podľa požiadaviek na vyčíslenie základu dane jednotlivých daní,
- členenie pre potreby zúčtovania zdravotného, nemocenského a dôchodkového poistenia, príspevkov na poistenie v nezamestnanosti a príspevku do garančného fondu,
- členenie z hľadiska potrieb finančného riadenia účtovnej jednotky,
- členenie finančných účtov, nákladov a výnosov pre činnosť vykonávanú účtovnou jednotkou
- členenie podľa jednotlivých druhov rezerv a opravných položiek,
- iné hľadiská podľa potrieb účtovnej jednotky.“ (Opatrenie MF SR č. 23054/2002-92)

„Podľa povahy majetku a záväzkov sa v účtovníctve vytvára analytická evidencia, ktorá obsahuje okrem ocenenia aj ďalšie, pre účtovnú jednotku potrebné údaje.“ (Opatrenie MF SR č. 23054/2002-92)

1.3 Triedenie účtovných jednotiek podľa veľkostných kritérií

„Účtovné jednotky, ktoré účtujú v sústave podvojného účtovníctva (obchodné spoločnosti, družstvá, fyzické osoby, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov a pozemkové spoločenstvá) sú povinné v zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov na základe splnenia podmienok zatriediť sa pre účely účtovníctva do jednej z 3 veľkostných skupín:

- mikro účtovné jednotky
- malé účtovné jednotky
- veľké účtovné jednotky“

(Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov §2)

„Účtovná jednotka sa zatriedi do príslušnej veľkostnej skupiny k prvému dňu účtovného obdobia nasledujúceho po splnení podmienok, za dve po sebe bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobia. Pričom zmeniť zatriedenie je účtovná jednotka povinná od nasledujúceho obdobia, po tých dvoch bezprostredne po sebe idúcich, v ktorých presiahne alebo prestane spĺňať ustanovené podmienky.“ (Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov §2)

Tabuľka č. 1: Veľkostné podmienky pre zatriedenie ÚJ

	MIKRO ÚJ	MALÁ ÚJ	VEĽKÁ ÚJ
Suma majetku	< 350 000	350 000 > 4 000 000	> 4 000 000
Čistý obrat	< 700 000	700 000 > 8 000 000	> 8 000 000
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	< 10	10 > 50	> 50

Zdroj: Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

„Novovzniknutá účtovná jednotka sa môže zaradiť do veľkostnej skupiny podľa vlastného uváženia, avšak musí v tejto skupine zostať aj v nasledujúcom účtovnom období. Po uplynutí prvých dvoch účtovných období je však povinná posúdiť vyššie uvedené kritéria a preradiť sa do príslušnej veľkostnej skupiny, v rámci ktorej spĺňa veľkostné podmienky.“ (Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve §2)

1.4 Účtovná závierka

Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov definuje účtovnú závierku ako štruktúrovanú prezentáciu skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, poskytovanú osobám, ktoré tieto informácie využívajú. Účtovná jednotka je povinná zostaviť účtovnú závierku v prípadoch a v štruktúre ustanovenej v tomto zákone.

Zákon taktiež ustanovuje povinnosť účtovným jednotkám zostaviť účtovnú závierku najneskôr do šiestich mesiacov od dátumu, ku ktorému sa zostavuje, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Informácie uvádzané v účtovnej závierke musia byť pre jednotlivých používateľov užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.

Tabuľka č. 2: Informácie uvádzané v ÚZ

Užitočnosť	Užitočnosť sa posudzuje z hľadiska ich významnosti.
Významnosť	Informácia sa považuje za významnú, ak by jej neuvedenie, či chybné uvedenie v účtovnej závierke mohlo ovplyvniť úsudok alebo rozhodovanie používateľa.
Zrozumiteľnosť	Ak sú informácie prezentované spôsobom, ktorý umožní osobe, ktorá má dostatočné znalosti o podnikateľských a iných aktivitách ÚJ, porozumieť ich obsahu.
Porovnateľnosť	Ak sa používateľ môže spoľahnúť na to, že ÚJ nezmenila v priebehu účtovného obdobia použité metódy a zásady a vyhotovila ÚZ za predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti minimálne 12 mesiacov od dátumu, ku ktorému zostavila ÚZ.
Spoľahlivosť	Informácie sú spoľahlivé, ak neobsahujú vecné chyby a keď sa používatelia môžu spoľahnúť na to, že všetky transakcie a udalosti sú zobrazené verne a informácie sú úplné a včasné.

Zdroj: vlastné spracovanie podľa zákona č. 431/2002 o účtovníctve v znení neskorších predpisov

Účtovná závierka podnikateľov, ktorí podnikajú v podmienkach Slovenskej republiky, je pomerne striktné obmedzená zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, konkrétne v tretej časti zákona.

„Účtovná závierka vykazovaná v sústave podvojného účtovníctva musí obsahovať:

a) Všeobecné náležitosti:

- obchodné meno alebo názov účtovnej jednotky; právnické osoby uvedú sídlo, a fyzické osoby uvedú miesto podnikania,
- identifikačné číslo, ak ho má účtovná jednotka pridelené,
- deň, ku ktorému sa zostavuje,

- deň jej zostavenia,
- obdobie, za ktoré sa zostavuje,
- iné údaje uvedené na úvodnej strane účtovnej závierky ustanovenej opatrením ministerstva,
- podpisový záznam štatutárneho orgánu účtovnej jednotky alebo člena štatutárneho orgánu účtovnej jednotky.

b) súčasti:

- Súvaha - vypovedá o finančnej situácii,
- Výkaz ziskov a strát - vypovedá o výkonnosti účtovnej jednotky,
- Poznámky - obsahujú doplňujúce údaje k informáciám vykazovaným v súvahe a výkaze ziskov a strát a môžu obsahovať aj ďalšie výkazy, napríklad: Výkaz zmien vlastného imania, Výkaz o peňažných tokoch.“ (Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov).

1.4.1 Súvaha

Každý majetok pochádza z určitého zdroja, a preto v účtovníctve sa na majetok uplatňuje dvojaký pohľad:

- z hľadiska konkrétnej formy - aký majetok sa nachádza v účtovnej jednotke, podľa druhu a štruktúry majetku,
- z hľadiska zdrojov krytia - z čoho je majetok obstaraný t. j. zdroj financovania.

Uvedený súbežný dvojaký pohľad na majetok podniku sa nazýva bilančný (súvahový) princíp. Bilančný princíp je základom pre zostavenie súvahy, ktorá je jedným zo základných účtovných výkazov účtovnej závierky. Základnými zložkami súvahy sú majetok, záväzky a vlastné imanie. (Šlosárová, A., 2016)

„Súvaha je metodický prostriedok podvojného účtovníctva na vyjadrenie prehľadného usporiadania majetku podľa formy a zdrojov majetku v peňažnom vyjadrení k určitému dátumu.“ (Šlosárová, A., 2016).

Súvaha poskytuje globálne informácie k určitému momentu o majetku, záväzkoch a vlastnom imaní účtovnej jednotky. Poskytuje informácie o finančnej situácii ÚJ. Vyjadruje statický pohľad na majetok, nakoľko sa zostavuje k určitému okamžiku

Štruktúru súvahy, ktorá je súčasťou účtovnej závierky vymedzuje Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 1. januára 2015 č. MF/23377/2014-74, ktorým

sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov.

„Obsahové vymedzenie položiek súvahy nadväzuje na príslušné účty z rámcovej účtovnej osnovy a účty vytvorené účtovnou jednotkou uvedené v účtovom rozvrhu.“ (Opatrenie MF SR č. MF/23377/2014-74)

„Pri vykazovaní majetku v súvahe sa na strane aktív uplatňujú štyri hľadiská členenia majetku, a síce hľadisko spôsobu pôsobenia v prevádzkovom cykle účtovnej jednotky (neobežný, obežný), hľadisko času (dlhodobý, krátkodobý), hľadisko charakteru (hmotný, nehmotný, finančný, pohľadávky) a hľadisko likvidnosti (od najmenej likvidného po najlikvidnejší). Tieto štyri hľadiská sa navzájom kombinujú a výsledkom je vertikálna štruktúra súvahy na strane aktív.“ (Blahušiaková, M., 2015)

Vzhľadom k tomu, že zákon o účtovníctve v § 2 určil veľkostné hranice pre kategorizáciu jednotlivých účtovných jednotiek do príslušných veľkostných skupín, bolo nevyhnutné prispôbiť tomu aj výkazy účtovnej závierky:

Tabuľka č. 3: Výkazy ÚZ pre jednotlivé typy ÚJ

ÚZ pre MIKRO ÚJ	Výkaz ÚZ od roku 2014 pre mikro účtovné jednotky
	Poznámky Úč MUJ
ÚZ pre MALÚ ÚJ	Výkaz ÚZ pre podnikateľov UZPOD
	Poznámky ÚZ za účtovné obdobie 2015
ÚZ pre VEĽKÚ ÚJ a subjekty verejného záujmu	Výkaz ÚZ pre podnikateľov UZPOD
	Poznámky ÚZ za účtovné obdobie 2015

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa MF RS

1.4.2 Súvaha mikro účtovnej jednotky

Súvaha mikro účtovnej jednotky je v porovnaní so súvahou malej a veľkej účtovnej jednotky oveľa viac zjednodušená. Keďže hlavným dôvodom pre vytvorenie mikro účtovnej jednotky bolo práve znížiť byrokratické zaťaženie v súvislosti s vedením účtovníctva a zostavovaním účtovnej závierky pre najmenších podnikateľov.

Vzor účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky tvorí prílohu k opatreniu č. MF/15464/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky.

Obrázok č. 1: ÚZ mikro ÚJ - titulná strana

UZMUJv14_1		ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA		mikro účtovnej jednotky			
Úč MÚJ							
zostavená k . . . 2 0							
Číselné údaje sa zarovnávajú vpravo, ostatné údaje sa píšú zľava. Nevyplnené riadky sa ponechávajú prázdne. Údaje sa vyplňajú paličkovým písmom (podľa tohto vzoru), písacím strojom alebo tlačiarňou, a to čiernou alebo tmavomodrou farbou. Á Ā B Ć D É F G H Í J K L M N O P Q R Š T Ú V X Ý Ž 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9							
Daňové identifikačné číslo _____ IČO _____ SK NACE _____		Účtovná závierka ☐ riadna ☐ mimoriadna ☐ priebežná (vyznačí sa x)		Mesiac Rok Za obdobie od . . 2 0 do . . 2 0 Bezprostredne predchádzajúce obdobie od . . 2 0 do . . 2 0			
Priložené súčasti účtovnej závierky ☒ Súvaha (Úč MÚJ 1-01) (v celých eurách) ☒ Výkaz ziskov a strát (Úč MÚJ 2-01) (v celých eurách) ☒ Poznámky (Úč MÚJ 3-01) (v celých eurách alebo eurocentoch)							

Zdroj: MF SR

Titulná strana účtovnej závierky pre mikro účtovné jednotky má označenie Úč MÚJ. Najdôležitejšie údaje sú v hlavičke výkazu. V prvom rade vyplníme ku akému dátumu účtovnú závierku zostavujeme a za aké obdobie. Je dôležité dať používateľom vedieť, či ide o účtovnú závierku riadnu, teda je zostavovaná ku koncu účtovného obdobia alebo ide o priebežnú či mimoriadnu. Následne je potrebné vyplniť identifikačné údaje za subjekt, a to predovšetkým názov a sídlo právnickej osoby (meno a miesto podnikania fyzickej osoby).

Účtovnú závierku mikro účtovnej jednotky tvoria všetky tri súčasti. My sa však zameriame predovšetkým na súvahu a poznámky. Bližšie si rozoberieme majetok účtovnej jednotky, ktorý sa vykazuje v súvahe na strane aktív.

Obrázok č. 2: Súvaha mikro ÚJ - strana aktív

UZMUJV14_2
 Súvaha
 Úč MÚJ 1 - 01

DIČ

IČO

Ozna- čenie a	STRANA AKTÍV b	Číslo riadku c	Bežné účtovné obdobie Netto 1	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie Netto 2
	SPOLU MAJETOK r. 02 + r. 14	01		
A.	Neobežný majetok r. 03 + r. 04 + r. 09	02		
A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok (012, 013, 014, 015, 019, 01X, 041, 051) - /072, 073, 074, 075, 079, 07X, 091, 093, 095A/	03		
A.II.	Dlhodobý hmotný majetok súčet (r. 05 až r. 08)	04		
A.II.1.	Pozemky a stavby (021, 031, 042A, 052A) - /081, 092A, 094A, 095A/	05		

Zdroj: MF SR

Položky súvahy tvoria zostatky jednotlivých súvahových účtov podľa účtovného rozvrhu, ktorý je zostavený v súlade s rámcovou účtovou osnovou.

Táto súvaha na strane aktív má len 23 riadkov, to znamená, že väčšina vykazovaných položiek predstavuje kumulatívne vyjadrenie viacerých zostatkov aktívnych účtov účtovej osnovy. Zostatky jednotlivých účtov sú vykazované v 1. stĺpci za bežné účtovné obdobie len v hodnote netto (po odpočítaní korekcií, ktorá sa v tomto type súvahy nevykazuje). V druhom stĺpci sa vykazuje majetok za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie taktiež len v hodnotách netto.

V súvahe sa pri vykazovaní majetku na strane aktív uplatňujú štyri hľadiská členenia majetku:

1. Pôsobenie majetku v prevádzkovom cykle podniku:
 - neobežný,
 - obežný.
2. Časové hľadisko:
 - dlhodobý,
 - krátkodobý.
3. Hľadisko charakteru:
 - nehmotný majetok,
 - hmotný majetok,
 - finančný majetok,
 - pohľadávky.
4. Z hľadiska likvidnosti od najmenej likvidný po najlikvidnejší.

Číselné údaje sa zaokrúhľujú podľa matematických pravidiel na celé eurá.

Každý riadok súvahy má svoje identifikačné označenie: Veľkým písmenom abecedy sú označené súčtové riadky jednotlivých druhov majetku, rímska číslica označuje kategóriu a numerická číslica je označením pre konkrétnu položku majetku vykazovanú v súvahe.

V prílohe č. 2 uvádzame platný vzor súvahy mikro účtovnej jednotky, ktorú zverejňuje Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Z priloženého vzoru vyplýva, že súvaha má 45 riadkov, v rámci ktorých sa vykazuje majetok, vlastné imanie a záväzky a to za bežné a bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. Strana aktív súvahy mikro účtovnej jednotky pozostáva z 23 riadkov. Z celkového počtu 23 riadkov je až 10 riadkov súčtových, pre ich lepšie znázornenie sú vyznačené hrubým písmom. Niektoré súčtové riadky sú následne podrobnejšie členené, iné vykazujú sumu za celú skupinu účtov (napríklad riadok B.I. Zásoby). Všetky majetkové riadky v súvahe mikro účtovnej jednotky obsahujú kumulovanú sumu, pozostávajúcu z niekoľkých obsahovo podobných aktívnych účtov.

1.4.3 Súvaha malej a veľkej účtovnej jednotky

Súvahu malej účtovnej jednotky upravuje Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 3. decembra 2014 č. MF/23378/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky. Súvahu veľkej účtovnej jednotky upravuje Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 3. decembra 2014 č. MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu.

UZPODV14_1	ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA podnikateľov v podvojnom účtovníctve	
Úč POD	zostavená k . . 2 0	
Číselné údaje sa zarovnávajú vpravo, ostatné údaje sa píšú zľava. Nevyplnené riadky sa ponechávajú prázdne. Údaje sa vyplňajú paličkovým písmom (podľa tohto vzoru), písacím strojom alebo tlačiarňou, a to čiernou alebo tmavomodrou farbou. A Ä B Č D É F G H Í J K L M N O P Q R Š T Ú V X Ý Ž 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9		
Daňové identifikačné číslo IČO SK NACE . .	Účtovná závierka ☐ riadna ☐ mimoriadna ☐ priebežná	Účtovná jednotka ☐ malá ☐ veľká <i>(vyznačí sa x)</i> Za obdobie Bezprostredne predchádzajúce obdobie Mesiac Rok od 2 0 do 2 0 od 2 0 do 2 0
Priložené súčasti účtovnej závierky X Súvaha (Úč POD 1-01) <i>(v celých eurách)</i> X Výkaz ziskov a strát (Úč POD 2-01) <i>(v celých eurách)</i> X Poznámky (Úč POD 3-01) <i>(v celých eurách alebo eurocentoch)</i>		

Zdroj: MF SR

„Napriek tomu, že pre zostavenie a zverejnenie účtovnej závierky majú malé a veľké účtovné jednotky samostatné opatrenia, tlačivo súvahy oboch účtovných jednotiek je rovnaké s tým, že malé účtovné jednotky majú legislatívne stanovené určité výnimky pre vykazovanie údajov v súvahe. Na prvej strane tlačiva účtovnej závierky, kde sa vyplňajú všeobecné náležitosti, účtovná jednotka podľa zvolenej veľkostnej kategórie vyznačí, či ide o účtovnú závierku malej alebo veľkej účtovnej jednotky.“ (Blahušiaková, M., 2015)

Obrázok č. 4: Súvaha malej a veľkej ÚJ – strana aktív

UZPODV14_2		Súvaha		IČO		DIČ	
Úč POD 1 - 01							
Označenie a	STRANA AKTÍV b	Číslo riadku c	Bežné účtovné obdobie				Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
			1	Brutto - časť 1	Netto 2		
				Korekcia - časť 2	Netto 3		
	SPOLU MAJETOK r. 02 + r. 33 + r. 74	01					
A.	Neobežný majetok r. 03 + r. 11 + r. 21	02					
A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok súčet (r. 04 až r. 10)	03					
A.I.1.	Aktivované náklady na vývoj (012) - /072, 091A/	04					

Zdroj: MF SR

Súvaha s označením „Úč POD 1 – 01“, určená pre malé a veľké účtovné jednotky má 145 riadkov, v ktorých sú vykázané položky majetku, vlastného imania a záväzkov, a to za bežné i bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. Súvaha je rozdelená do piatich stĺpcov. V stĺpci 1 časť (brutto) bežného účtovného obdobia, sa vykazujú položky majetku v historickej hodnote, bez úpravy hodnoty o oprávky a opravné položky, ktoré sú tvorené k jednotlivým položkám majetku účtovnej jednotky. Korekcia sa vyказuje samostatne, a to v stĺpci časť 2 (korekcia). Stĺpec 2 vyказuje netto hodnoty majetku, teda rozdiel medzi brutto hodnotou a jeho korekciou. Pri vyказovaní majetku na strane aktív sa uplatňujú rovnaké princípy ako pri vyказovaní majetku v súvahe mikro účtovnej jednotky. V stĺpci 3 sa vyказujú položky majetku za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie v hodnotách netto. Stĺpce 4 a 5 sú určené pre vyказovanie položiek pasív za bežné účtovné obdobie a za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie.

V prílohe č. 3 uvádzame platný vzor súvahy pre malé a veľké účtovné jednotky. V porovnaní so súvahou určenou pre mikro účtovné jednotky je táto podstatne podrobnejšia. Strana aktív obsahuje až 78 riadkov a súčtových je len 14. Majetok je vyказovaný na takmer 6 stranách vo formáte A4. Môžeme s istotou tvrdiť, že nie všetky malé alebo veľké účtovné jednotky nájdu vo svojom účtovníctve obsahovú náplň pre všetky položky, ktoré sa v súvahe samostatne vyказujú

1.5 Účtovná závierka podľa IFRS

Výsledkom procesu harmonizácie účtovníctva Slovenskej republiky s požiadavkami Európskej únie sa stali Medzinárodné štandardy pre finančné výkazníctvo (International Financial Reporting Standards – IFRS) a Medzinárodné účtovné štandardy (International Accounting Standards – IAS), ktoré sú vydávané Radou pre medzinárodné účtovné štandardy (International Accounting Standards Board – IASB).

Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v §17a upravuje povinnosť, či voľiteľnosť účtovných jednotiek zostaviť svoju individuálnu účtovnú závierku v súlade s IFRS.

Tabuľka č. 4: Povinnosť zostavenia ÚZ v súlade s IFRS

POVINNE	DOBOVOLNE
banky, pobočky zahraničnej banky, Exportno-importná banka Slovenskej republiky, správcovská spoločnosť, pobočky správcovskej spoločnosti, poisťovne okrem zdravotnej poisťovne, pobočky zahraničnej poisťovne, zaist'ovne, pobočky zahraničnej zaist'ovne, Slovenská kancelária poisťovateľov, dôchodcovské správcovské spoločnosti, doplnkové dôchodkové spoločnosti, Burza cenných papierov a platobné inštitúcie, Železnice Slovenskej republiky	účtovné jednotky, ktorým nevznikla povinnosť na základe uvedených kritérií, ale ktoré v danom účtovnom období emitovali cenné papiere, a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu,
obchodné spoločnosti, ktoré nie sú uvedené v predchádzajúcom odseku, a ktoré najmenej dve po sebe nasledujúce účtovné obdobia splnili aspoň dve z nasledujúcich podmienok:	obchodníci s cennými papiermi a pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi
- celková suma majetku presiahla 165 969 594,40€	
- čistý obrat presiahol 165 969 594,40€	
- priemerný prepočítaný počet zamestnancov v účtovnom období presiahol 2000	

Zdroj: vlastné spracovanie na základe zákona o účtovníctve č 431/2002

Požiadavky na zostavenie účtovnej závierky v súlade s IFRS sú obsiahnuté v IAS 1, ktorý definuje účtovnú závierku ako „štruktúrovanú prezentáciu finančnej situácie a finančnej výkonnosti účtovnej jednotky. Cieľom je poskytovať informácie o finančnej situácii, finančnej výkonnosti a peňažných tokoch jednotky, ktoré sú užitočné pre široký okruh používateľov pri prijímaní ekonomických rozhodnutí.“ (IAS 1 prezentácia účtovnej závierky, ods. 9)

„Účtovná závierka zostavená v súlade s IFRS má nasledujúce súčasti:

- Výkaz o finančnej situácii – balance sheet,
- Výkaz komplexného výsledku – income statement,
- Výkaz o zmenách vo vlastnom imaní – statement of changes in equity,
- Výkaz o peňažných tokoch – cash flow statement,
- Poznámky – notes,“ (Kočner, M. 2013)

Účtovnú závierku upravuje okrem štandardu IAS 1 aj Konceptný rámec. Konceptný rámec obsahuje akýsi teoretický základ pre účtovné výkazníctvo. Nepredstavuje žiaden súbor pravidiel, ktorý by konkrétne riešil otázky účtovania, oceňovania ani vykazovania konkrétnych skutočností ako je to v prípade opatrení MF SR. Konceptný rámec obsahuje požiadavky na zostavovanie a vykazovanie účtovnej závierky súlade s IFRS/IAS

a poskytuje základ pre aplikáciu štandardov. Súčasťou koncepčného rámca sú aj definície a kritériá pre vykazovanie jednotlivých prvkov účtovnej závierky. Jeho hlavnou úlohou je poskytovať akýsi návod pri rozhodovaní o tom, či danú skutočnosť je potrebné zaúčtovať, v akej oceňovacej veličine a spôsobom následného vykazovania v účtovnej závierke.

„O Koncepčný rámec sa účtovník opiera vždy, keď sa rozhoduje o vykazovaní obchodných transakcií alebo udalostí, ktoré nie sú v štandarde jednoznačne regulované alebo ich žiaden štandard nerieši, v prípade, keď musí používať vlastný názor a úsudok pri výbere z povolených alternatívnych prístupov riešenia problémov.“ (Krištofik, P., Šuranová, Z., Sarunová, D., 2011)

Hlavným cieľom účtovnej závierky je poskytovať verný a pravdivý obraz o finančnej situácii a hospodárskych výsledkoch účtovnej jednotky. Uvedené je hlavným cieľom účtovnej závierky vo všetkých krajinách, ktorá súhlasili s procesom harmonizácie účtovníctva.

Súvaha, ktorá sa zostavuje v súlade so slovenským zákonom o účtovníctve má presne stanovený obsah a formu. IFRS však žiadnu formu výkazu nepredpisujú. Vybrané štandardy týkajúce sa účtovnej závierky stanovujú len položky, ktoré majú byť v jednotlivých výkazoch obsiahnuté.

„Minimálne požiadavky štandardu na zverejnenie položiek súvahy sú: nehnuteľnosti, stroje a zariadenia; dlhodobý hmotný majetok; dlhodobý nehmotný majetok; finančný majetok; investície účtované s použitím metódy vlastného imania; biologický majetok; zásoby; obchodné a iné pohľadávky; peniaze a peňažné ekvivalenty; obchodné a iné záväzky; rezervy; finančné záväzky; záväzky a pohľadávky zo splatnej dane; odložené daňové záväzky a odložené daňové pohľadávky; menšinový podiel prezentovaný v rámci vlastného imania; upísané základné imanie a fondy priraditeľné vlastníkom materskej spoločnosti.“ (Tušan, R., 2010).

Keďže IFRS nepredpisujú presnú formu účtovnej závierky, je spoločnosť povinná zostaviť podrobné poznámky k jednotlivým výkazom účtovnej závierky. Poznámky majú zmysel len v tom prípade, ak obsahujú detailný popis každej významnej položky a objasňujú ich vznik a význam. Poznámky majú byť zostavené tak, aby každý používateľ účtovnej závierky vedel na základe týchto doplňujúcich údajov prijímať dôležité rozhodnutia o účtovnej jednotke. Každá položka vo výkaze, je podrobnejšie vysvetlená v poznámkach

a IFRS rozsah účtovnej závierky neupravuje, to umožňuje, že počet vykazovaných položiek je v porovnaní so slovenskou legislatívou oveľa stručnejší.

„Vzhľadom na pomerne širokú voľbu prezentácie údajov v IFRS účtovnej závierke využil zákonodarcu svoju právomoc a zaviedol povinnosť zostaviť a predložiť tzv. Výkaz vybraných údajov. Výkaz vybraných údajov síce nenahrádza účtovnú závierku, ale slúži predovšetkým pre potreby štátu ako externého používateľa jej údajov.“ (Parajka, B., 2018)

Obrázok č. 5: Výkaz vybraných údajov – titulná strana

Príloha k opatreniu č. MF/25926/2011-74

VZOR

VÚ POD 1-01

VÝKAZ VYBRANÝCH ÚDAJOV

z individuálnej účtovnej závierky podľa § 17a zákona
zostavenej k 20.....

v	☐ celých eurách	☐ tisícoch eur	☐ miliónoch eur *)
Za účtovné obdobie od		mesiac rok	do mesiac rok
Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie od		mesiac rok	do mesiac rok
Dátum vzniku účtovnej jednotky		účtovná závierka: *)	účtovná závierka: *)
		☐ - riadna	☐ - zostavená
		☐ - mimoriadna	☐ - schválená
IČO	DIČ	Kód SK NACE	
		. .	

Zdroj: MF SR

Titulná strana spomínaného výkazu je podobná ako pri účtovnej závierke. Obsahuje identifikačné údaje o účtovnej jednotke, ktorá výkaz zostavuje. Informácia o bežnom účtovnom období, ale aj bezprostredne predchádzajúcom. Na rozdiel od účtovnej závierky, má každá účtovná jednotka možnosť zvoliť si stupeň zaokrúhľovania: v celých eurách, v tisícoch eur alebo v miliónoch eur. Avšak účtovná jednotka je povinná použiť taký stupeň zaokrúhľovania, aký použila pri zostavovaní individuálnej účtovnej závierky zostavenej v súlade s IFRS. Výkaz vybraných údajov sa zostavuje vždy v mene euro. Ak funkčnou menou účtovnej jednotky je iná mena ako mena euro, prepočítajú sa na účely uvádzania

údajov vo výkaze vybraných údajov údaje z inej meny na euro referenčným výmenným kurzom určeným a vyhláseným európskou centrálnou bankou ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a zaokrúhľia sa na celé tisíce eur. Údaje sa uvádzajú v účtovných hodnotách.

Obrázok č. 6: Výkaz vybraných údajov – časť majetok

Časť I.: Vybrané údaje z výkazu o finančnej situácii

Tabuľka č. 1: Prehľad o štruktúre majetku, vlastného imania a záväzkov

Označenie	Názov položky	Číslo riadku	Bežné účtovné obdobie	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
a	b	c	1	2
	SPOLU MAJETOK (r. 02 + r. 08)	01		
A.	Neobežný majetok (r. 03 + r. 04 + r. 05 + r. 07)	02		
A. I.	Dlhodobý nehmotný majetok	03		
A. II.	Dlhodobý hmotný majetok	04		
A. III.	Dlhodobý finančný majetok, z toho:	05		
A. III.1	pohľadávky z obchodného styku	06		
A. IV.	Ostatný majetok	07		
B.	Obežný majetok (r. 09 + r. 10 + r. 13)	08		
B. I.	Zásoby	09		
B. II.	Krátkodobý finančný majetok, z toho:	10		
B. II. 1	pohľadávky z obchodného styku	11		
B. II. 2	peniaze a peňažné ekvivalenty	12		
B. III.	Ostatný majetok, z toho:	13		
B. III.1	majetok klasifikovaný ako držaný na predaj	14		

Zdroj: MF SR

Obrázok č. 6 je vybraná časť vybraných údajov z výkazu o finančnej situácii. Obrázok znázorňuje len prehľad o štruktúre majetku, teda ktoré položky majetku a v akej štruktúre postačujú pre potreby štátu. Môžeme si všimnúť, že zatiaľ čo v súvahe veľkej účtovnej jednotky sa majetok vykazuje na celkovom počte riadkov 78 a člení na *neobežný majetok*, z toho dlhodobý nehmotný majetok, dlhodobý hmotný majetok a dlhodobý finančný majetok a *obežný majetok*, z toho zásoby, dlhodobé pohľadávky, krátkodobé pohľadávky, krátkodobý finančný majetok, finančné účty a časové rozlíšenie. A každý z uvedených súčtových riadkov sa následne ešte člení na jednotlivé položky, častokrát až na úroveň účtov účtovej osnovy. Výkaz vybraných údajov obsahuje len 14 riadkov, v ktorých sa vykazuje majetok. Majetok sa člení na *neobežný majetok*, z toho dlhodobý nehmotný

majetok, dlhodobý hmotný majetok, dlhodobý finančný majetok v samostatnom členení na pohľadávky z obchodného styku a posledná zložka je ostatný majetok. *Obežný majetok* sa člení na zásoby, krátkodobý finančný majetok, z toho pohľadávky z obchodného styku a peniaze a peňažné ekvivalenty, poslednou položkou je ostatný majetok, z ktorého sa samostatne vykazuje len majetok klasifikovaný ako držaný na predaj. Ide o riadky kumulatívneho charakteru.

1.6 Poznámky účtovnej závierky

Poznámky, či už v súlade so slovenskou právnou úpravou, ale aj v súlade s IFRS, tvoria neoddeliteľnú a rovnako významnú súčasť účtovnej závierky. Ich hlavnou funkciou je objasniť a doplniť dôležité informácie vykázané v súvahe a výkaze ziskov a strát (v prípade IFRS dopĺňajú aj informácie vykázané vo Výkaze zmien vlastného imania a Výkaze o peňažných tokoch). Objasňujú udalosti, ktoré v účtovnej jednotke nastali a ktoré sú natoľko významné, že by mohli ovplyvniť názory externých používateľov.

Opatrenia MF SR poskytujú pokyny pre zostavenie poznámok účtovnej závierky. Informácie uvádzané v poznámkach sa členia nasledovne:

Čl. I Všeobecné informácie

Na úvod poznámok sa uvádzajú identifikačné údaje o účtovnej jednotke, ktorá poznámky zostavila. Uvedie sa názov účtovnej jednotky, jej sídlo a opis vykonávanej činnosti v nadväznosti na predmet podnikania. Následne sa uvedie právny dôvod a dátum zostavenia účtovnej závierky ako aj za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. V prípade, že účtovná jednotka je súčasťou konsolidovaného celku, uvedú sa všetky dôležité údaje o skupine účtovných jednotiek, napr. údaje o materskej účtovnej jednotke, ktorá zostavuje konsolidovanú účtovnú závierku za najväčšiu skupinu, ale aj o tej, ktorá zostavuje konsolidovanú účtovnú závierku za najmenšiu skupinu, adresa, na ktorej je konsolidovaná účtovná závierka dostupná, údaj či účtovná jednotka je materskou účtovnou jednotkou, a či je oslobodená od povinnosti zostaviť konsolidovanú účtovnú závierku a konsolidovanú výročnú správu, a pod. Na záver všeobecnej časti sa uvádza informácia o priemernom prepočítanom počte zamestnancov účtovnej jednotky za účtovné obdobie.

Tabuľka č. 5: Tabuľka k zamestnancom

Názov položky	Bežné účtovné obdobie	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov		
Stav zamestnancov ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, z toho:		
Počet vedúcich zamestnancov		

Zdroj: Finančná správa

Čl. II Informácie o orgánoch spoločnosti

V tejto časti sa uvádzajú informácie, ktoré súvisia s rôznymi zárukami, či zabezpečeniami poskytnutých pre členov štatutárneho orgánu, dozorného orgánu alebo iného orgánu účtovnej jednotky. Taktiež sa uvádzajú informácie o pôžičkách, ktoré boli členom spomínaných orgánov poskytnuté. Zverejňuje sa výška poskytnutých a splatených pôžičiek, poprípade suma odpustených pôžičiek k poslednému dňu účtovného obdobia. Dôležitú informáciu predstavujú aj podmienky, za akých boli uvedené pôžičky či záruky dohodnuté.

Čl. III Informácie o prijatých postupoch

Poznámky účtovnej závierky informujú externých používateľov či bola účtová závierka zostavená za predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti ÚJ aj v nasledujúcom období. Informuje taktiež o použitých účtovných metódach a zásadách, ktoré sú dôležité pre posúdenie majetku, záväzkov, finančnej situácie a výsledku hospodárenia. Ak v porovnaní s predchádzajúcim účtovným obdobím nastali nejaké zmeny v uplatňovaných metódach a zásadách, je účtovná jednotka povinná tieto zmeny zverejniť a zdôvodniť. V tretej časti poznámok sa prezentujú údaje o spôsobe a určení ocenenia majetku a záväzkov vrátane určenia rozhodujúcich účtovných odhadov a predpokladov pri zohľadňovaní zásady významnosti. V poznámkach sa uvádzajú aj informácie o oprave významných chýb minulých účtovných období s uvedením sumy vplyvu na nerozdelený zisk minulých rokov, poprípade na neuhradenú stratu minulých rokov. V súvislosti s týmto účtovná jednotka môže uviesť aj opravy chýb minulých účtovných období, ktoré sa nepremietli do vlastného imania, ale ovplyvnili výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia.

Čl. IV Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát

Obsahová náplň poznámok stanovená Ministerstvom financií Slovenskej republiky určuje doplňujúce údaje k vybraným druhom majetku a záväzkov, a to:

- Goodwill, záporný goodwill – dôvod jeho vzniku, spôsob výpočtu a prehodnotenie opodstatnenosti jeho výšky a odpisu.
- Deriváty, majetok a záväzky zabezpečené derivátmi – uvádza sa forma zabezpečenia, zmena reálnej hodnoty. Pre každý druh derivátu sa uvádzajú informácie o ich rozsahu a povahe.
- Informácie o záväzkoch – o celkovej sume záväzkov so splatnosťou dlhšou ako päť rokov. Celkovej sume zabezpečených záväzkov, opis a spôsoby zabezpečenia záväzkov

Tabuľka č. 6: Tabuľka k záväzkom

Názov položky	Bežné účtovné obdobie	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
Záväzky po lehote splatnosti		
Záväzky do lehoty splatnosti so zostatkovou dobou splatnosti do jedného roka		
Krátkodobé záväzky spolu		
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti od jedného do piatich rokov vrátane		
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti viac ako päť rokov		
Dlhodobé záväzky spolu		
Krátkodobé a dlhodobé záväzky spolu		

Zdroj: Finančná správa

- Vlastné akcie – udáva sa dôvod ich nadobudnutia, počet a menovitá hodnota a hodnota, za ktorú boli odkúpené.
- Informácie o výnimočných nákladoch a výnosoch – napr. z predaja podniku alebo časti podniku, škody z dôvodu živelných pohrôm.

Tabuľka č. 7: Tabuľka k akciám

Názov položky	Počet	Menovitá hodnota	Hodnota	Percentuálny podiel na upísanom zákl. imaní
Nadobudnuté vlastné akcie				
Prevedené vlastné akcie				
Vlastné akcie k poslednému dňu účtovného obdobia				

Zdroj: Finančná správa

Čl. V Informácie o iných aktívach a iných pasívach

Skutočnosti, ktoré v účtovnej jednotke nastali počas účtovného obdobia a splňajú podmienky ich zaúčtovania sú vykázané v súvahe, resp. vo výkaze ziskov a strát. Avšak môžu nastať aj skutočnosti, ktoré podmienky pre účtovanie nespĺňajú, no sú dostatočne významné aby ovplyvnili mienku užívateľa na účtovnú závierku. Ide o tzv. iné aktíva a iné pasíva a uvádzajú sa nasledovné informácie:

- Opis a hodnota podmieneného majetku. Ide o majetok, ktorý vznikol v dôsledku minulých udalostí, ktorého existencia alebo vlastníctvo závisí od toho či nastane alebo nenastane určitá neistá udalosť v budúcnosti.
- Opis a hodnota podmienených záväzkov. Takýmito záväzkami sú:
 - možná povinnosť, ktorá vznikla ako dôsledok minulej udalosti a ktorej existencia závisí od toho či nastane alebo nenastane neistá udalosť v budúcnosti.
 - povinnosť, ktorá vznikla z minulých udalostí, ale v súvahe sa nevykazuje, pretože nie je pravdepodobné, že povedie k úbytku ekonomických úžitkov alebo sa nedá spoľahlivo oceniť.
- Významné položky ostatných finančných povinností, napr. uskutočniť investície, opravy a pod.

Čl. VI Udalosti, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka

Účtovná jednotka je povinná uviesť aj informácie o skutočnostiach, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka do dňa jej skutočného zostavenia a ktoré nie sú zohľadnené v súvahe alebo vo výkaze ziskov a strát. Ide o informácie napríklad o: prijatí rozhodnutia o predaji účtovnej jednotky alebo jej časti, zmene spoločníkov, získanie alebo

odobratie licencií, zmene spoločníkov, zlúčení, splynutí, rozdelení a zmene právnej formy ÚJ, získaní alebo odobratí licencií alebo iných povolení významných pre činnosť ÚJ.

Čl. VII Ostatné informácie

Obsahuje informácie o udelení výlučného práva alebo osobitného práva, ktorým sa udelilo právo poskytovať služby vo verejnom záujme, pričom sa uvádza náhrada za túto činnosť v akejkoľvek forme. A ak sa zároveň vykonávajú aj iné činnosti, uvádzajú sa aj informácie o:

- všetkých formách prijatej náhrady,
- účtovných zásadách použitých pri prideľovaní nákladov a výnosov,
- všetkých druhoch činnosti účtovnej jednotky.

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Cieľom práce je identifikovať, či existujú také položky majetku, pri ktorých by zmena účtovania nemala efekt na zostavenú účtovnú závierku. Poukážeme na vybrané skupiny syntetických účtov (pohľadávky z obchodného styku a zásoby), ktorých vynechanie, resp. nahradenie nebude mať výrazný dopad na používateľov účtovnej závierky

Pre dosiahnutie nášho cieľa je nutné vymedziť si čiastkové ciele pomocou ktorých sa dopracujeme k tomu hlavnému. Čiastkové ciele sme si stanovili nasledovne:

- stručne si objasniť základné zmeny, ktoré nastali po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie – tento čiastkový cieľ je stanovený preto aby sme si objasnili aké základné smernice ovplyvnili účtovanie a vykazovanie majetku v Slovenskej republike v súčasnosti,
- objasniť si základné informácie o účtovej osnove a tvorbe analytickej evidencie – keďže hlavným cieľom je okrem iného zanalyzovať účtovú osnovu a nájsť syntetické účty, ktoré sú kumulovane vykazované, považujeme za potrebné poukázať na rámcovú účtovú osnovu a význam analytickej evidencie, ktorá by mohla za istých okolností nahradiť niektoré syntetické účty,
- rozčlenenie ÚJ podľa veľkostných kritérií – vo väzbe na veľkosť účtovnej jednotky sa líšia aj postupy účtovania ktoré musí účtovná jednotka vo veľkostnej kategórii dodržiavať a vykazovať majetok vo výkazoch pre ňu určených,
- súvaha – nevyhnutná súčasť účtovnej závierky je rozsiahla, avšak my sa zameriame len na vykazovanie aktív a porovnanie súvahy určenej pre mikro ÚJ, pre malú a veľkú ÚJ a ako sa zostavuje účtovaná závierka podľa IFRS,
- popísať základné informácie, ktoré by mali obsahovať poznámky účtovnej závierky, ktoré predstavujú riešenie pri potrebe podrobného vykazovania jednotlivých informácií z účtovnej závierky.

Pri realizácii vyššie uvedených cieľov tejto diplomovej práce, by sme sa nezaobišli bez využívania vhodných postupov a metód:

- metóda analýzy – pre potreby poukázania na možnosti zjednodušenia účtovania a vykazovania majetku sme rozdelili prácu na čiastkové ciele, v ktorých sme porovnávali postupy účtovania, vzory tlačív výkazov účtovnej závierky,

- metóda komparácie – v ktorej sa určujú rozdielne znaky pre spoločné javy. V našom prípade ide o porovnávanie syntetických účtov vykazovaných spoločne a to v minulosti, v súčasnosti v mikro ÚJ a v malej a veľkej ÚJ. A porovnanie rozsahu súvahy zostavenej podľa pravidiel SR a podľa IFRS,
- metóda syntézy – využitie praktickej časti. V tretej kapitole zlúčime všetky skutočnosti, ktoré sme v časti 1 rozložili do čiastkových cieľov,
- metóda dedukcie – zo všeobecných informácií vyvodíme stanovený záver.

Prvotným zdrojom informácií pre spracovanie našej diplomovej práce bol zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. V nadväznosti na zákon boli skúmane aj Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnovy pre podnikateľov. Opatrenia, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky a opatrenia pre zverejnenie a rozsah údajov pre účtovnú závierku malej a veľkej účtovnej jednotky.

V našej diplomovej práci sme taktiež čerpali aj z knižných publikácií známych slovenských ale aj zahraničných autorov. V neposlednom rade patrí k významným zdrojom aj publikácie článkov vo vedeckých časopisoch.

3 Výsledky práce a diskusia

Obsahom tretej kapitoly je analýza, ktorou sa pokúsime preukázať, že účtovanie na niektorých syntetických účtoch z účtovej osnovy, nemá efekt na vykazovanie majetku v účtovnej závierke. Vynechanie, resp. nahradenie vybraných syntetických účtov analytickou evidenciou nebude mať negatívny dopad na externých používateľov účtovnej závierky.

V Zákone o účtovníctve v znení neskorších predpisov a v postupoch účtovania, ktoré sú určené pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, sa nachádza niekoľko oblastí, v ktorých by sa dalo účtovanie a vykazovanie majetku zjednodušiť. Pre potreby tejto diplomovej práce, sme sa rozhodli zamerať sa na dve oblasti, a to: zásoby a pohľadávky z obchodného styku. Ide o najčastejšie používané skupiny účtov počas účtovného obdobia takmer každej účtovnej jednotky pôsobiacej v trhovej ekonomike Slovenskej republiky.

Upozorníme na rozdiel v objeme vykazovaných položiek v súvahe mikro účtovnej jednotky a v súvahe malej a veľkej účtovnej jednotky v porovnaní s výkazmi zostavenými v súlade s IFRS prevzatých EÚ. Vzorku ÚJ postupujúcich v súlade s IFRS budú reprezentovať 3 spoločnosti pôsobiace na trhu Slovenskej republiky, ktoré boli mesačníkom Forbes označené za najväčšie spoločnosti roku 2017: Volkswagen Slovakia, a. s., Eustream, a. s., Slovnaft, a. s..

Porovnanie počtu vykazovaných súvahových položiek strany aktív zhrňuje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka č. 8: Počet súvahových položiek rôznych typov ÚZ

Zdroj informácií	Slovenská legislatíva			IFRS		
	Mikro ÚJ	Malá a Veľká ÚJ	Výkaz vybraných údajov	Volkswagen Slovakia, a.s.	Eustream, a.s.	Slovnaft, a.s.
Súvaha/Prehľad o štruktúre majetku, vlastného imania a záväzkov	45	145	36	23	31	29
Majetok	23	78	15	9	10	14

Zdroj: vlastné spracovanie

Predmetom tejto diplomovej práce nie je poukázať na možnosti zjednodušenia účtovania na všetkých účtoch rámcovej účtovej osnovy a ani vykazovanie celej účtovnej

závierky, ale len vybraných položiek majetku, vzhľadom na obmedzený rozsah stanovený pre diplomové práce. Preto v tabuľke č. 8 sme poukázali na počet vykazovaných položiek len súvahy a konkrétne majetku. Súvaha mikro ÚJ je vo rozsahu 45 položiek, z toho 23 riadkov je určených pre vykázanie majetku. Súvaha malej a veľkej ÚJ má predpísaných až 145 riadkov čo predstavuje výkaz o veľkosti 8 strán. Na druhej strane zvolené ÚJ, ktoré postupujú v súlade s IFRS prevzatých EÚ zostavujú súvahu v rozmedzí 23 až 31 riadkov. Spoločnosti, ktorých zisky dosahujú stovky miliónov eur ročne prezentujú majetok v niekoľkonásobne stručnejšej forme. Obsahovo veľmi podobný výkaz k súvahe je aj Výkaz vybraných údajov, ktorý zostavujú ÚJ postupujúce v súlade s IFRS, ktorého obsah upravuje Opatrenie MF SR. Majetok sa vykáže do 15 riadkov, V porovnaní s počtom 78, ktoré MF SR nariaďuje malým a veľkým podnikateľom je to 5-krát menej.

3.1 Možnosti zjednodušenia účtovania majetku

V tejto podkapitole sa budeme venovať účtom zásob a pohľadávok z obchodného styku z rámcovej účtovej osnovy určenej pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva. Poukážeme na situácie, ktoré by vznikli v prípade nahradenia niektorých zo syntetických účtov analytickou evidenciou, prípadne ich úplného vynechania či zlúčenia. Následne poukážeme na dopad týchto zmien na účtovnú závierku a vplyv účtovnej závierky na konečných externých používateľov.

3.1.1 Zásoby

Účtovná jednotka si pri účtovaní o zásobách môže vybrať jeden z dvoch spôsobov. Výnimku tvoria ÚJ, ktoré majú povinnosť overenia svojej ÚZ audítorom. Tieto ÚJ musia účtovať o zásobách spôsobom A, nemajú možnosť voľby. Avšak aj ÚJ, ktorá je povinná účtovať o zásobách spôsobom A môže rozhodnúť o určitých druhoch materiálov účtovaných priamo do spotreby, ak neskresľujú skutočnú spotrebu materiálu. Ide napríklad o: kancelárske potreby, drobný materiál na opravy, propagačný materiál a iné. Jednotlivé druhy materiálu, ktoré bude ÚJ pri jeho obstaraní účtovať priamo do spotreby uvedie vo svojom vnútornom predpise.

Spôsob A – v priebehu účtovného obdobia sa obstaranie zásob spolu s obstarávacími nákladmi sleduje na kalkulačných účtoch (111 – Obstaranie materiálu, 131 – Obstaranie tovaru). Následne sa účtuje o prevzatí materiálu/tovaru na sklad v obstarávacích cenách pri nakupovaných zásobách, resp. vo vlastných nákladoch pri zásobách vlastnej výroby súvzťazne s kalkulačnými účtami. A následne až pri spotrebe/predaji zásob účtujeme

o nákladoch. Pri účtovaní zásob spôsobom A sa môžu nákupy materiálu/tovaru účtovať priamo na účte 112/132.

Spôsob B – v priebehu účtovného obdobia sa zložky obstarávacej ceny nakupovaných zásob účtujú priamo na príslušné účty účtovej triedy 5 - Náklady. Pri uzatváraní účtovných kníh sa začiatkové stavy účtov 112 – Materiál na sklade a 132 – Tovar na sklade a v predajniach účtujú na ťarchu príslušných nákladových účtov. Stav zásob sa následne podľa inventarizácie zaúčtuje na ťarchu účtov zásob súvzťažne s príslušnými účtami nákladov. O kalkulačných účtoch sa neúčtuje ani v priebehu a ani na konci účtovného obdobia.

Podľa postupov účtovania, ktoré vydáva Ministerstvo financií Slovenskej republiky sa na nasledovných účtoch zásob účtujú skutočnosti:

11 – Materiál

111 – Obstaranie materiálu slúži na zistenie obstarávacej ceny materiálu pri spôsobe A účtovania zásob. Pri uzatváraní účtovných kníh tento účet nesmie vykazovať zostatok.

112 – Materiál na sklade pri spôsobe A účtovania zásob sa na príslušnom účte účtuje nakúpený a prevzatý materiál na sklad ocenený v obstarávacích cenách a materiál vlastnej výroby ocenený vo vlastných nákladoch. Pri spôsobe B účtovania sa tu účtuje len pri uzavieraní účtovných kníh.

119 – Materiál na ceste účtujú sa tu vyúčtovania za dodaný materiál, ktorý ÚJ do konca ÚO neprevzala.

12 – Zásoby vlastnej výroby

121 – Nedokončená výroba - ide o zhotovené zásoby, ktoré už prešli jedným, resp. viacerými výrobnými cyklami a nie sú už materiálom, ale ani hotovými výrobkami. Nie je ešte možné ich realizovať. Pri spôsobe A sa tu účtuje stav a pohyb zásob nedokončenej výroby vo vlastných nákladoch. Pri spôsobe B sa tento účet používa len pri uzavieraní účtovných kníh.

122 – Polotovary vlastnej výroby - ide o produkty, ktoré ešte neprešli všetkými výrobnými stupňami a musia sa dokončiť do hotových výrobkov v ďalšom výrobnom procese. Avšak na rozdiel od nedokončenej výroby ich možno realizovať aj bez toho, aby boli skompletizované. Účtovanie je rovnaké ako v prípade účtu 121 – nedokončená výroba.

123 – Výrobky - výrobky vlastnej výroby určené na realizáciu mimo ÚJ alebo na spotrebu vnútri ÚJ. Účtuje sa o nich rovnako ako v prípade účtu 121 – nedokončená výroba.

124 – Zvieratá pri spôsobe A sa na tomto účte účtuje stav a pohyb nakúpených zvierat v obstarávacej cene. Zvieratá vlastného chovu, príchovky a prírastky zvierat sa oceňujú vlastnými nákladmi. Pri účtovaní spôsobom B sa na tomto účte účtuje len pri uzavieraní účtovných kníh.

13 – Tovar

131 – Obstaranie tovaru slúži na zistenie obstarávacej ceny tovaru pri spôsobe A účtovania zásob a pri uzatváraní účtovných kníh nesmie vykazovať zostatok.

132 – Tovar na sklade a v predajniach - stav a pohyb nakúpeného a prevzatého tovaru v obstarávacích cenách. Pri aktivovanom tovare sa na tomto účte účtuje v ocenení ako na účte 123 – Výrobky. Pri spôsobe B sa na tomto účte účtuje len pri uzavieraní účtovných kníh.

133 – Nehnutelnosti na predaj na tomto účte sa účtuje o nehnuteľnostiach, ktoré sa obstarávajú za účelom ďalšieho predaja.

139 – Tovar na ceste účtuje sa tu vyúčtovanie za dodaný tovar, ktorý ÚJ do konca ÚO neprevzala.

19 – Opravné položky k zásobám

191 – Opravné položky k materiálu

192 – Opravné položky k nedokončenej výrobe

193 – Opravné položky k polotovarom vlastnej výroby

194 – Opravné položky k výrobkom

195 – Opravné položky k zvieratám

196 – Opravné položky k tovaru

3.1.1.1 Vykazovanie zásob v rokoch 1992 – 2002

Nasledujúci obrázok č. 7 znázorňuje časť súvahy v plnom rozsahu, ktorá bola platným vzorom pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v rokoch 1992 – 2002.

Obrázok č. 7: Súvaha 1992 – 2002 – časť zásoby

Označenie	AKTÍVA	Číslo riadku	V bežnom účtovnom období			V minulom účtovnom období
			Brutto	Korekcia	Netto	Netto
a	b	c	1	2	3	4
C. I.	Zásoby súčet r. 30 až 35	029				
C. I. 1.	Materiál (112, 119) – 191	030				
2.	Nedokončená výroba a polotovary (121, 122) – (192, 193)	031				
3.	Výrobky (123) – 194	032				
4.	Zvieratá (124) – 195	033				
5.	Tovar (132, 139) – 196	034				
6.	Poskytnuté preddavky na zásoby (314A) – 391A	035				

Zdroj: Opatrenie FMF č. V/1-31 388/1992

Súvaha platná v rokoch 1992 až 2002 vymedzovala pre vykazovanie zásob 5 riadkov. Samostatne sa vykazovali účty materiálu spolu s účtom materiál na ceste znížené o opravné položky v riadku 030. Riadok 031 bol určený pre vykazovanie nedokončenej výroby a polotovarov vlastnej výroby znížené o prislúchajúce účty opravných položiek. Nasledovalo samostatné vykazovanie výrobkov v netto hodnote (znížené o OP) v riadku 032. Riadok 030 bol určený pre vykázanie stavu zvierat, ktorý sa ponížil o prislúchajúci účet opravnej položky k zvieratám. Samostatný riadok bol taktiež vymedzený pre vykázanie netto hodnoty tovaru, a to riadok 034. Samozrejme rovnako ako aj dnes bol jeden riadok určený pre vykázanie hodnoty všetkých zásob spoločne (riadok 029). Ako si môžeme všimnúť v súvahe v plnom rozsahu platnej v rokoch 1992 až 2002 sa zásoby vykazujú rovnako ako je to dnes v súvahe určenej pre malé a veľké ÚJ. Vykazuje sa rovnaký počet riadkov s rovnakým obsahom s jediným rozdielom a to, že v súčasnosti sa v súvahe určenej pre malé a veľké ÚJ korekcie (teda opravné položky) vykazujú v samostatnom stĺpci.

3.1.1.2 Účtovanie a vykazovanie zásob v súčasnosti

V nasledujúcej tabuľke č. 9 sú znázornené vybrané účtovné prípady, ktoré sú zaúčtované v súlade s postupmi účtovania. Pri účtovaní zásob je uplatnený spôsob A účtovania zásob. Obsah účtovných prípadov a jednotlivé sumy sú pre potreby tejto diplomovej práce vymyslené. Abstrahujeme od DPH, ostatných priamych a nepriamych daní, či poplatkov a provízií, pretože nie sú predmetom nášho skúmania.

Tabuľka č. 9: Účtovanie o zásobách – súčasný stav

Číslo ÚP	Doklad	Text	Suma	MD	D
1.	VBÚ	Obstaranie materiálu	20 000	111	221
2.	PRÍJ	Príjem materiálu na sklad	20 000	112	111
3.	VÝD.	Spotreba materiálu vo výrobe	5 000	501	112

4.	VFA	Predaj zvyšku nepotrebného materiálu	6 000	315	642
5.	VÝD.	Vyskladnenie predaného materiálu	5 000	542	112
6.	IÚD	Tvorba opravnej položky k materiálu	2 000	505	191
7.	VBÚ	Obstaranie tovaru	25 000	131	221
8.	PRÍJ	Prijem tovaru na sklad	25 000	132	131
9.	VFA	Predaj tovaru	12 000	311	604
10.	VÝD.	Vyskladnenie predaného tovaru	10 000	504	132
11.	IÚD	Tvorba opravnej položky k tovaru	3 000	505	196
12.	IÚD	Zvýšenie stavu výrobkov	15 000	123	613
13.	VFA	Predaj vlastných výrobkov	10 000	311	601
14.	IÚD	Zníženie stavu výrobkov	8 000	613	123

Zdroj: vlastné spracovanie

Ilustrované účtovné prípady, ktoré sú v tabuľke č. 9 zaúčtované, sú následne premietnuté do účtovnej závierky určenej pre mikro účtovné jednotky. Pre zjednodušenie sú v tabuľke č. 10 uvedené len tie riadky, ktoré sa týkajú vykazovania zásob. V tabuľke sú uvedené sumy netto len za bežné účtovné obdobie:

Tabuľka č. 10: Vybrané položky ÚZ mikro ÚJ - súčasný stav

Mikro ÚJ			
Súvaha			
Označenie	Názov položky	Číslo riadku	Suma netto
B.I.	Zásoby (112, 119, 11X, 121, 122, 123, 124, 12X, 132, 133, 13X, 139, 314A) - /191, 192, 193, 194, 195, 196, 19X, 391A/	15	27 000
Výkaz ziskov a strát			
I.	Tržby z predaja tovaru (604, 607)	2	12 000
II.	Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb (601, 602, 606)	3	10 000
III.	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob (+/-) (účtová skupina 61)	4	7 000
V.	Tržby z predaja DNM, DHM a materiálu (614, 642)	6	6 000
A.	Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru	9	7 000
B.	Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok (501, 502, 503, (+/-) 505A)	10	3 000
G.	ZC predaného DM a materiálu (541, 542)	15	5 000

Zdroj: vlastné spracovanie

V súvahe mikro ÚJ je pre vykazovanie zásob vyčlenený jediný riadok č. 15 s označením **B.I. Zásoby** zahŕňa súčet všetkých syntetických účtov účtovej triedy 1 – Zásoby po odpočítaní jednotlivých účtov účtovej skupiny 19 – Opravné položky. V tomto ilustračnom prípade sa pod spoločnou hodnotou 27 000 p.j. ukrýva syntetický účet 112 – Materiál na sklade v hodnote 10 000 p.j., ku ktorému bola vytvorená opravná položka na účte 191 vo výške 2 000 p.j. Syntetický účet 123 – Výrobky v hodnote 7 000 p.j. a syntetický účet 132 – Tovar na sklade a v predajniach v hodnote 15 000 p.j., ku ktorému sa tvorila opravná položka na účte 196 vo výške 3 000 p.j. Druhá časť tabuľky ukazuje ako sa zaúčtované prípady týkajúce sa zásob prejavili vo výkaze ziskov a strát, v ktorom ovplyvnili spolu 7 výsledkových účtov (4 výnosové a 3 nákladové). K súvahovej položke materiál je vo výkaze ziskov a strát zvlášť položka pre vykázanie nákladov, ktoré vyjadrujú jeho spotrebu (5 000 p.j.) zníženú o vytvorenú opravnú položku (2 000 p.j.) a zvlášť pre náklady, ktoré súvisia s predajom materiálu (5 000 p.j.). Na druhej strane je jedna výnosová položka súvisiaca s predajom materiálu, DHM a DNM (6 000 p.j.). Ďalšie dve výnosové položky sú určené pre vykázanie výšky tržieb z predaja tovaru (12 000 p.j.) a tržieb z predaja výrobkov a služieb (10 000 p.j.). V prípade výrobkov vlastnej výroby sa vo výnosoch vykazuje aj zmena stavu vnútroorganizačných zásob (7 000 p.j.). Rovnako ako je to pri materiáli aj tovar má k výnosom párový účet nákladov, ktorý vyjadruje náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru (10 000 p.j.).

V nasledujúcej tabuľke č. 11 sú ilustratívne účtovné prípady z tabuľky č. 9 vykázané v zjednodušenej forme vzoru účtovnej závierky určenej pre malé a veľké ÚJ. Tabuľka obsahuje riadky súvisiace len s vykazovaním zásob, a to súvahové aj výsledkové. Hodnoty sú uvedené len za bežné účtovné obdobie v členení na brutto, korekciu a netto hodnotu, rovnako ako je tomu aj vo platnom vzore stanovenom MF SR.

Tabuľka č. 11: Vybrané položky ÚZ malej a veľkej ÚJ - súčasný stav

Malá a Veľká ÚJ					
Súvaha					
Označenie	Názov položky	Číslo riadku	Bežné účtovné obdobie		
			Suma brutto	Korekcia	Suma netto
B.I.	Zásoby súčet (r. 35 až 40)	34	32 000	5 000	27 000
B.I.1.	Materiál (112, 119, 11X) -/191, 19X/	35	10 000	2 000	8 000
B.I.2.	Nedokončená výroba a polotovary vlastnej výroby (121, 122, 12X) - /192, 193, 19X/	36	0	0	0
B.I.3.	Výrobky (123) - /194/	37	7 000	0	7 000

B.I.4.	Zvieratá (124) - /195/	38	0	0	0
B.I.5.	Tovar (132, 133, 13X, 139) - /196, 119X/	39	15 000	3 000	12 000
B.I.6.	Poskytnuté preddavky na zásoby (314A) - /391A/	40	0	0	0
Výkaz ziskov a strát					
I.	Tržby z predaja tovaru (604, 607)	3	12 000		
II.	Tržby z predaja vlastných výrobkov (601)	4	10 000		
IV.	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob (+/-) (účtová skupina 61)	6	7 000		
VI.	Tržby z predaja DNM, DHM a materiálu (641, 642)	8	6 000		
A.	Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru (504, 507)	11	10 000		
B.	Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok (501, 502, 503)	12	5 000		
C.	Opravné položky k zásobám (+/-) (505)	13	5 000		
H.	ZC predaného DM a materiálu (541, 542)	24	5 000		

Zdroj: vlastné spracovanie

V tabuľke číslo 11 sa nachádzajú vybrané riadky z ÚZ malej a veľkej ÚJ, ktoré sa týkajú vykazovania zásob z predchádzajúceho príkladu. Ako si môžeme všimnúť v súvahe určenej pre malé a veľké ÚJ sú zásoby vykazované v piatich riadkoch a troch stĺpcoch. Jednotlivé stĺpce označujú hodnotu brutto, korekciu (opravné položky) a hodnotu netto (brutto hodnota znížená o stĺpec korekcia). Riadok č. 34 s označením **B.I.** je určený pre vykázanie **celkovej sumy zásob**. Brutto hodnota predstavuje sumu 32 000 p.j., vytvorené opravné položky k jednotlivým druhom zásob sú vo výške 5 000 p.j., a teda netto hodnota všetkých zásob je 27 000 p.j. Riadok B.I. sa následne člení na **B.I.1. až B.I.6.** Z nášho zjednodušeného ilustratívneho príkladu nám vznikla obsahová náplň pre vykázanie len 3 riadkov, a to: **B.I.1. Materiál, B.I.3. Výrobky a B.I.5. Tovar.** Zvyšné riadky ostali prázdne. Výkaz ziskov a strát je v oblasti účtovania zásob v našom príklade takmer rovnaký ako má ÚZ pre mikro ÚJ. Zaúčtované účtovné prípady ovplyvnili spolu 8 výsledkových položiek. Rozdiel spočíva v tom, že v prípade účtovnej závierky mikro ÚJ sa nákladové účty súvisiace so zásobami znižujú o účet 505 – Opravné položky k zásobám podľa druhu zásob, ku ktorým bola OP vytvorená. Vo vzore ÚZ určenej pre vykazovanie skutočností v malej a veľkej účtovnej závierky sa nákladové účty neznižujú o korekciu, ale nákladový účet 505 – Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k zásobám sa vykazuje v samostatnom riadku č. 13.

3.1.1.3 Účtovanie o zásobách – navrhované riešenie

V ďalších krokoch uvedieme, čo spôsobí nahradenie a vynechanie niektorých syntetických účtov z účtovej triedy 1 – Zásoby. Ako to ovplyvní súvisiace účty nákladov a výnosov a ako sa tieto zmeny prejavia v účtovnej závierke mikro, malej a veľkej ÚJ.

V nasledujúcej tabuľke sú znázornené možné zmeny súčasných syntetických účtov. Niektoré súčasné syntetické účty zásob zlúčime. Detailné členenie zabezpečíme len vytvorenou analytickou evidenciou k spoločnému novému syntetickému účtu:

Tabuľka č. 12: Navrhované účty – zásoby

SKUTOČNOSŤ		HYPOTÉZA	
Číslo účtu	Názov účtu	Číslo účtu	Názov účtu
111	Obstaranie materiálu	111	Obstaranie nakupovaných zásob
		111.100	Obstaranie materiálu
112	Materiál na sklade	112	Nakupované zásoby
		112.100	Materiál
119	Materiál na ceste	119	Nakupované zásoby na ceste
		119.100	Materiál na ceste
131	Obstaranie tovaru	111.200	Obstaranie tovaru
132	Tovar na sklade a v predajniach	112.200	Tovar
133	Nehnutelnosť na predaj	112.300	Nehnutelnosť na predaj
139	Tovar na ceste	119.200	Tovar na ceste
Skupina 12	Zásoby vlastnej výroby	121	Zásoby vlastnej výroby
121	Nedokončená výroba	121.100	Nedokončená výroba
122	Polotovary vlastnej výroby	121.200	Polotovary vlastnej výroby
123	Výrobky	121.300	Výrobky
124	Zvieratá	121.400	Zvieratá
Skupina 19	Opravné položky k zásobám	191	Opravné položky k zásobám
191	Opravné položky k materiálu	191.100	Opravné položky k materiálu
192	Opravné položky k nedokončenej výrobe	191.200	Opravné položky k nedokončenej výrobe
193	Opravné položky k polotovarom vlastnej výroby	191.300	Opravné položky k polotovarom vlastnej výroby
194	Opravné položky k výrobkom	191.400	Opravné položky k výrobkom

195	Opravné položky k zvieratám	191.500	Opravné položky k zvieratám
196	Opravné položky k tovaru	191.600	Opravné položky k tovaru

Zdroj: vlastné spracovanie

111 – Obstaranie nakupovaných zásob – týmto syntetickým účtom nahradíme kalkulačné účty: 111 – Obstaranie materiálu a 131 – Obstaranie tovaru

112 – Nakupované zásoby na sklade a v predajniach nahradia syntetické účty 112 - Materiál na sklade a 132 - Tovar na sklade a v predajniach

121 – Zásoby vlastnej výroby nahradí celú účtovnú skupinu 12 - Zásoby vlastnej výroby

119 – Nakupované zásoby na ceste nahradí účty 119 - Materiál na ceste a 139 - Tovar na ceste

191 – Opravné položky k zásobám nahradí celú účtovnú skupinu 19 – Opravné položky k zásobám

Ak takýmto spôsobom upravíme súvahové účty zásob, ovplyvníme tým aj účtovanie na párových účtov nákladov a výnosov. Napríklad:

501 – Spotreba nakupovaných zásob

504 – Predaj nakupovaných zásob, ktorý zahrnie k pôvodnému účtu 504 – Predaný tovar účet 507 – Predaná nehnuteľnosť a účet 542 – Predaný materiál

604 – Tržby z predaja nakupovaných zásob nahradí účtovanie na účte 604 - Tržby z predaja tovaru a 642 - Tržby z predaja materiálu

611 – Zmena stavu zásob vlastnej výroby nahradí celú účtovnú skupinu 61 – Zmena stavu vnútroorganizačných zásob

Pri použití týchto alternatívnych účtov sa účtovanie ilustratívnych účtovných prípadov, pozmení nasledovne (pre lepšie znázornenie sme účtovné prípady zaúčtovali s použitím vyššie znázornenej analytickej evidencie):

Tabuľka č. 13: Účtovanie o zásobách – alternatívny stav

Číslo	Doklad	Text	Suma	MD	D
1.	VBÚ	Obstaranie materiálu	20 000	111.100	221
2.	PRÍJ	Príjem materiálu na sklad	20 000	112.100	111.100
3.	VÝD.	Spotreba materiálu vo výrobe	5 000	501	112.100

4.	VFA	Predaj zvyšku nepotrebného materiálu	6 000	315	604
5.	VÝD.	Vyskladnenie predaného materiálu	5 000	504	112.100
6.	IÚD	Tvorba opravnej položky k materiálu	2 000	505	191.100
7.	VBÚ	Obstaranie tovaru	25 000	111.200	221
8.	PRÍJ	Príjem tovaru na sklad	25 000	112.200	111.200
9.	VFA	Predaj tovaru	12 000	311	604
10.	VÝD.	Vyskladnenie predaného tovaru	10 000	504	112.200
11.	IÚD	Tvorba opravnej položky k tovaru	3 000	505	191.600
12.	IÚD	Zvýšenie stavu výrobkov	15 000	121.300	611
13.	VFA	Predaj vlastných výrobkov	10 000	311	601
14.	IÚD	Zníženie stavu výrobkov	8 000	611	121.300

Zdroj: vlastné spracovanie

Nezabúdajme na skutočnosť, že ku každému syntetickému účtu sa má aj dnes tvoriť pomerne podrobná analytická evidencia, ktorej obsah a štruktúra je vymedzená v postupoch účtovania, v prípade potreby, ak ide o významné položky je možné presné zloženie jednotlivých účtov detailne opísať v poznámkach, ktoré sú na to určené.

V tabuľke č. 14 a 15 sú uvedené účtovné prípady opäť premietnuté do jednotlivých druhov účtovných závierok:

Tabuľka č. 14: Vybrané položky ÚZ mikro ÚJ - alternatívny stav

Mikro ÚJ			
Súvaha			
Označenie	Názov položky	Číslo riadku	Suma netto
B.I.	Zásoby (112, 119, 11X, 121, 122, 123, 124, 12X, 132, 133, 13X, 139, 314A) - /191, 192, 193, 194, 195, 196, 19X, 391A/	15	27 000
Výkaz ziskov a strát			
I.	Tržby z predaja nakupovaných zásob (604)	2	18 000
II.	Tržby z predaja zásob vlastnej výroby a služieb (601)	3	10 000
III.	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob (+/-) (611)	4	7 000
A.	Náklady vynaložené na obstaranie nakupovaných zásob (504, (+/-) 505A)	9	12 000
B.	Spotreba nakupovaných zásob, energie a ostatných neskladovateľných dodávok (501, 502, 503, (+/-) 505A)	10	3 000

Zdroj: vlastné spracovanie

Po úpravách sa súvaha mikro ÚJ nezmenila a to z toho dôvodu, že všetky syntetické účty zásob sa vykazujú spoločne v jednom riadku bez ohľadu na počet syntetických účtov

zásob, na ktorých sa účtuje v priebehu účtovného obdobia. Zmeny v účtovaní by nutne vyvolali aj zmeny vo Výkaze ziskov a strát. V našom prípade sme počet vykazovaných nákladových položiek znížili na 2 riadky a počet výnosových položiek sa znížil na 3 riadky. Len upozorňujeme, že zmeny vo Výkaze ziskov a strát neboli predmetom nášho skúmania. Tržby z predaja nakupovaných zásob obsahujú hodnotu výnosu z predaného materiálu (6 000 p.j.) a hodnotu predaného tovaru (12 000p.j.). V riadku č. 2 Tržby z predaja zásob vlastnej výroby a služieb sa v tomto prípade nič nezmenilo, a teda vykazuje hodnotu 10 000 p.j., ktorú tvoria tržby z predaja zásob vlastnej výroby - výrobkov. Rovnako aj riadok č. 4 Zmena stavu vnútroorganizačných zásob ostal nezmenený. V časti náklady nám z pôvodného výkazu ziskov a strát vypadol riadok č. 8, ktorý vykazoval hodnotu predaného DNM, DHM a materiálu. Hodnota predaného materiálu sa v tomto prípade vykáže spolu s hodnotou predaného tovaru a to v riadku č. 9 v hodnote 12 000 p.j. (5 000 p.j. - materiál; 10 000 p.j. - tovar; znížené o 3 000 p.j. - opravná položka k tovaru). Posledným vykazovaným riadkom v našom prípade je Spotreba nakupovaných zásob, ktorú tvorí hodnota spotrebovaného materiálu vo výške 5 000 p.j. znížená o vytvorenú opravnú položku k materiálu vo výške 2 000 p.j.

V tabuľke č. 15 sú opäť ilustratívne účtovné prípady zaúčtované alternatívnymi účtami vykázané v účtovnej závierke určenej pre malé a veľké účtovné jednotky.

Tabuľka č. 15: Vybrané položky ÚZ malej a veľkej ÚJ - alternatívny stav

Malá a Veľká ÚJ					
Súvaha					
Označenie	Názov položky	Číslo riadku	Bežné účtovné obdobie		
			Suma brutto	Korekcia	Suma netto
B.I.	Zásoby súčet (r. 16 až 17)	15	32 000	5 000	27 000
B.I.1.	Nakupované zásoby(112, 119,) - /191/	16	25 000	5 000	20 000
B.I.2.	Zásoby vlastnej výroby (121) - /191/	17	7 000	0	7 000
Výkaz ziskov a strát					
I.	Tržby z predaja nakupovaných zásob (604)	2	18 000		
II.	Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb (601)	3	10 000		
III.	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob (+/-) (611)	4	7 000		
A.	Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru (504)	9	15 000		

B.	Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok (501, 502, 503)	10	5 000
C.	Opravné položky k zásobám(+/-) (505)	13	5 000

Zdroj: vlastné spracovanie

Účtovná závierka malej a veľkej účtovnej jednotky sa zmenila výraznejšie. V súvahe z pôvodne vykazovaných 7 riadkov sme počet znížili na 3 riadky. Ponecháme vykazovanie majetku v prvom stĺpci v hodnote brutto, v druhom stĺpci korekcia a posledný stĺpec predstavuje netto hodnotu majetku (brutto hodnota po odpočítaní vytvorenej korekcie). V prvom riadku vykazujeme celkovú sumu zásob. V tomto prípade sa časť B.I, už člení len na dva riadky, a to riadok **B.I.1. Nakupované zásoby** (materiál a tovar) a **B.I.2. Zásoby vlastnej výroby** (v našom prípade len výrobky). Pôvodné podrobné vykazovanie jednotlivých položiek zásob stráca opodstatnenie. Výkaz ziskov a strát sa zmenil rovnako ako v prípade výkazu ziskov a strát mikro ÚJ.

Ak by sme syntetické účty účtovej osnovy pre podnikateľov týkajúce sa zásob (alebo aj niektorých ďalších oblastí) zmenili uvedeným spôsobom (alebo inak v súlade s podmienkami tvorby analytickej evidencie) dosiahli by sme, že počet vykazovaných položiek sa v účtovnej závierke podstatne zníži. Zníženie počtu vykazovaných položiek v súvahe a vo výkaze ziskov a strát nespôsobí uvedenie používateľov ÚZ do omylu.

3.1.2 Pohľadávky z obchodného styku

Postupy účtovania stanovujú o akých skutočnostiach sa na syntetických účtoch pohľadávok z obchodného styku účtuje v priebehu účtovného obdobia:

Na účte 311 – Odberatelia sa účtujú pohľadávky voči odberateľom pri splnení dodávky tovaru/služby voči odberateľovi. Neúčtujú sa tu však zmenkové pohľadávky.

Na účte 312 – Zmenky na inkaso sa účtujú príjem zmeniek od odberateľov, resp. od iných dlžníkov.

Na účte 313 – Pohľadávky za eskontované cenné papiere sa účtujú pohľadávky za zmenky odovzdané banke na zaplatenie do doby splatnosti zmenky, ako aj iné cenné papiere odovzdané k eskontu banke.

Účet 314 – Poskytnuté preddavky slúži na účtovanie o poskytnutých krátkodobých, ale aj dlhodobých preddavkov, s výnimkou preddavkov poskytnutých na obstaranie dlhodobého hmotného a dlhodobého nehmotného majetku.

315 – Ostatné pohľadávky, na tomto účte sa účtujú ostatné pohľadávky vyplývajúce z obchodných vzťahov, napríklad reklamácie voči dodávateľom, nárok na záručný paušál pri prevzatí záväzku za záručné opravy, pohľadávky z predaja DHM a materiálu. Na účet 315 sa taktiež účtuje aj príjem prostredníctvom elektronickej registračnej pokladnice, ktorý vzniká úhradou platobnou kartou, do času pripísania sumy na bankový účet.

3.1.2.1 Vykazovanie pohľadávok z obchodného styku v rokoch 1992 – 2002

Pre názornú ukážku a porovnanie so súčasným stavom je v obrázku č. X vystrihnutá časť súvahy, ktorá je určená pre vykazovanie pohľadávok (krátkodobých aj dlhodobých). Obrázok znázorňuje okrem iného aj syntetické účty určené pre vyjadrenie pohľadávok z obchodného styku účtovnej jednotky, ktoré boli v súvahe platnej v rokoch 1992 – 2002 vykazované kumulatívne jednou sumou, a teda externému používateľovi nebolo jasné aká časť sumy pripadá na konkrétny syntetický účet. Ako si neskôr ukážeme, rovnaké účty sú vykazované kumulovane aj v súčasnosti.

Obrázok č. 8: Súvaha 1992 – 2002 – časť pohľadávky

Označenie	AKTÍVA	Číslo riadku	V bežnom účtovnom období			V minulom účtovnom období
			Brutto	Korekcia	Netto	Netto
a	b	c	1	2	3	4
C. II. 1.	Pohľadávky z obchodného styku (311A, 312A, 313A, 314A, 315A) – 391A	037				
2.	Pohľadávky voči spoločníkom a združeniu (354A, 355A, 358A) – 391A	038				
3.	Pohľadávky v podnikoch s rozhodujúcim vplyvom (351A) – 391A	039				
4.	Pohľadávky v podnikoch s podstatným vplyvom (351A) – 391A	040				
5.	Iné pohľadávky (335A, 378A) – 391A	041				
C. III.	Krátkodobé pohľadávky súčet r. 43 až 50	042				
C. III. 1.	Pohľadávky z obchodného styku (311A, 312A, 313A, 314A, 315A) – 391A	043				
2.	Pohľadávky voči spoločníkom a združeniu (354A, 355A, 358A, 398A) – 391A	044				
3.	Sociálne zabezpečenie (336A) – 391A	045				
4.	Štát – daňové pohľadávky (341, 342, 343, 345) – 391A	046				
5.	Štát – odložená daňová pohľadávka (371) – 391A	047				
6.	Pohľadávky v podnikoch s rozhodujúcim vplyvom (351A) – 391A	048				
7.	Pohľadávky v podnikoch s podstatným vplyvom (351A) – 391A	049				
8.	Iné pohľadávky (335A, 375A, 378A) – 391A	050				

Zdroj: Opatrenie FMF č. V/1-31 388/1992

Obrázok č. 8 predstavuje účty pohľadávok zo súvahy v plnom rozsahu (pretože v tom čase mohli za istých okolností používať aj súvahu v skrátenom rozsahu). Všimnime si, že účty pohľadávok z obchodného styku sa vykazujú kumulovanou sumou v riadku 37 a opäť v riadku 43. V riadku 37 s označením C. II. 1. sa vykazovali sčítané zostatky 5 účtov (311, 312, 313, 314, 315) s dlhodobým charakterom. Riadok 43 označený ako C. III. 1. bol opäť

priestorom pre tie isté účty, avšak ak mali charakter krátkodobej pohľadávky. Z uvedeného vyplýva, že pre štát alebo iných externých používateľov nebolo dôležité aká časť sumy pripadá jednotlivým účtom, ale kedy očakávame, že dôjde k ich inkasu.

3.1.2.2 Účtovanie a vykazovanie pohľadávok z obchodného styku v súčasnosti

V nasledujúcej tabuľke sú opäť znázornené ilustratívne účtovné prípady týkajúce sa účtovania pohľadávok z obchodného styku, ktoré sú zaúčtované v súlade s postupmi účtovania. Obsah účtovných prípadov a jednotlivé sumy sú pre potreby tejto diplomovej práce vymyslené. Abstrahujeme od DPH, ostatných priamych a nepriamych daní, poplatkov či úrokov, pretože ich účtovanie nie je predmetom skúmania v tejto diplomovej práci.

Tabuľka č. 16: Účtovanie pohľadávok z obchodného styku – súčasný stav

Číslo	Doklad	Text	Suma	MD	D
1.	VFA	Predaný tovar	12 000	311	604
2.	IÚD	Úhrada pohľadávky zmenkou na inkaso	3 000	312	311
3.	IÚD	Predloženie zmenky na eskont v banke	2 000	313	312
4.	VBÚ	Poskytnutý preddavok za dodanie služby	8 000	314	221
5.	VFA	Predaný materiál	6 000	315	642

Zdroj: Vlastné spracovanie

Zaúčtované ilustratívne účtovné prípady z tabuľky č. 16 by sa premietli v účtovnej závierke mikro, malej aj veľkej ÚJ v rovnakej kumulovanej sume, t. j. 26 000 p.j. V ani jednom vzore sa totiž tieto účty pohľadávok z obchodného styku nevykazujú samostatne. Rozdiel je len v charaktere pohľadávky, preto v tabuľke č.17 je zjednodušene znázornená súvaha malej a veľkej ÚJ takýmto spôsobom.

Tabuľka č. 17: Vybrané položky súvahy malej a veľkej ÚJ – časť pohľadávky

Označenie	Aktíva	Číslo riadku
B. II. 1a. B. III. 1a.	Pohľadávky z obchodného styku voči prepojeným ÚJ (311, 312, 313, 314, 315)	43 55
B. II. 1b. B. III. 1b.	Pohľadávky z OS v rámci podielovej účasti okrem pohľadávok voči prepojeným ÚJ (311, 312, 313, 314, 315)	44 56
B. II. 1c. B. III. 1c.	Ostatné pohľadávky z obchodného styku (311, 312, 313, 314, 315)	45 57
B. II. 5c. B. III. 5c.	Pohľadávky voči spoločníkom, členom a združeniu (354, 355, 358)	49 61
B. II. 6c. B. III. 8c.	Pohľadávky z derivátových operácií (373, 376)	50 64

B. II. 7c.		51
B. III. 9c.	Iné pohľadávky (335 336, 371, 374, 375, 378)	65
B. III. 7.	Štát - daňové pohľadávky (341, 342, 343, 345, 346, 347)	63

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na rovnakom princípe ako bolo uvedené v súvahe v plnom rozsahu, ktorá bola platná v rokoch 1992 – 2002 je založená aj súvaha mikro ÚJ. To znamená, že spomínané účty pohľadávok z obchodného styku sú taktiež vykazované spolu v členení na ich krátkodobý či dlhodobý zostatok. V prípade súvahy, ktorú musia používať ako vzor malé a veľké ÚJ účtujúce v sústave podvojného účtovníctva v súlade s legislatívou Slovenskej republiky, ide o trochu detailnejší postup (ako je znázornené v tabuľke č. 17). Účty 311, 312, 313, 314 a 315 sa vykazujú v 6-tich riadkoch súvahy na strane aktív. Je dôležité upozorniť na to, že v každom z týchto šiestich riadkov je suma, ktorá predstavuje agregovaný zostatok už toľkokrát spomínaných syntetických účtov (v našom prípade pohľadávky z obchodného styku predstavujú hodnotu 26 000 p.j.). Zákonodarca týmto určil, že nie je dôležitá aká časť pripadá jednotlivým účtom. Významné pre používateľov účtovnej závierky je jednoznačne identifikovať charakter pohľadávky vo vzťahu k dlžníkovi a zaužívaný časový charakter.

Označenie B. II. je určené pre dlhodobé pohľadávky a B. III. pre pohľadávky s dobou splatnosti do 1 roka. V riadku 37/54 sa vykazujú pohľadávky rôzneho druhu v kumulovanej sume, ktoré majú dlhodobý/krátkodobý zostatok a ktoré ÚJ eviduje voči prepojeným ÚJ. Prepojené ÚJ sú dve alebo viacero ÚJ v rámci skupiny, ktorú tvorí materská a dcérske ÚJ. Riadky 38/55 sú určené pre pohľadávky (dlhodobé/krátkodobé), ktoré vykazujúca ÚJ eviduje z obchodného styku v rámci podielovej účasti. Podielová účasť predstavuje existenciu aspoň 20% podielu na hlasovacích právach v inej ÚJ. Riadky 39/56 ako už z názvu vyplýva sú určené pre bežné transakcie s nezávislými obchodnými partnermi opäť v riadku 39 so splatnosťou dlhšou ako 1 rok a v riadku 56 so splatnosťou do 1 roka.

To znamená 5 účtov rovnakého typu, vykázaných v 6-tich riadkoch. Používatelia účtovnej závierky z tohto riadku nedokážu identifikovať hodnotu konkrétneho účtu pohľadávok, napríklad účtu 311 – Odberatelia. Názor na to, či je potrebné aj napriek tejto skutočnosti používať všetky syntetické účty pohľadávok z obchodného styku necháme na vlastnom uvážení každého z vás.

3.1.2.3 Účtovanie pohľadávok z obchodného styku - navrhované riešenie

Nepopierateľne najviac využívaným účtom je práve účet 311 – Odberatelia. Preto tento účet ponechajme ako syntetický, ale nazvime ho všeobecne – Pohľadávky

z obchodného styku. Čo by sa stalo, keby sme zvyšné 4 účty (312, 313, 314 a 315) nahradili analytickou evidenciou k účtu 311? Ako sme v teoretickej časti poukázali, tvorba analytickej evidencie má svoje pravidlá. Jej tvorba je dostatočne legislatívne upravená, ale nie je obmedzovaná na počet číslcových znakov. Účtovná jednotka pri tvorbe vlastného účtového rozvrhu zväži potrebu podrobnosti evidencie a vo vzťahu k tomu si prispôsobí aj detailnosť pri tvorbe analytickej evidencie.

Predstavme si hypotetickú situáciu, v ktorej nahradíme syntetické účty analytickou evidenciou nasledovne:

Tabuľka č. 18: Navrhované účty – pohľadávky z obchodného styku

SKUTOČNOSŤ		HYPOTÉZA	
Číslo účtu	Názov účtu	Číslo účtu	Názov účtu
		311	Pohľadávky z obchodného styku
311	Odberatelia	311.100	Odberatelia
312	Zmenky na inkaso	311.200	Zmenky na inkaso
313	Pohľadávky za eskontované cenné papiere	311.300	Pohľadávky za eskontované cenné papiere
314	Poskytnuté preddavky	311.400	Poskytnuté preddavky
315	Ostatné pohľadávky	311.500	Ostatné pohľadávky

Zdroj: Vlastné spracovanie

V nasledujúcej tabuľke č. 19 preúčtujeme ilustratívne účtovné prípady z tabuľky č. 16 s použitím navrhovanej analytickej evidencie:

Tabuľka č. 19: Účtovanie pohľadávok z obchodného styku – alternatívny stav

Číslo	Doklad	Text	Suma	MD	D
1.	VFA	Za predaná tovar	12 000	311.100	604
2.	IÚD	Úhrada pohľadávky zmenkou na inkaso	3 000	311.200	311.100
3.	IÚD	Predloženie zmenky na eskont v banke	2 000	311.300	311.200
4.	VBÚ	Poskytnutý preddavok za dodanie služby	8 000	311.400	221
5.	VFA	Za predaná materiál	6 000	311.500	642

Položme si otázku: *Ako by sa názorné nahradenie syntetických účtov analytickou evidenciou prejavilo v účtovnej závierke?* Ako sme si vyššie ukázali, spomínané účty sa vykazujú úhrnne. Bolo tomu tak v minulosti, je tomu tak aj v súčasnosti, či už v súvahe určenej pre mikro účtovné jednotky alebo v súvahe určenej pre malé a veľké ÚJ. Z uvedeného vyplýva, že či už používame syntetické účty 312, 313, 314 a 315 alebo by sme

ich nahradili analytickou evidenciou (navrhnutou alebo akoukoľvek inou), v účtovnej závierke podnikateľov zostavenej v súlade so slovenskou legislatívou sa nič nezmení (v našom prípade opäť vykážeme hodnotu 26 000 p.j. v tom istom riadku). Zmeny by neovplyvnili používateľov účtovnej závierky z toho dôvodu, že pravidlá pre tvorbu analytickej evidencie stanovujú kritéria pre členenie pohľadávok: podľa meny, jednotlivých dlžníkov, splatnosti a ostatné vymedzené kritéria.

Ako napísal vo svojej tvorbe Parajka B., 2017: „Môže nesprávne (ne)použitie účtu 315 viesť používateľov informácií z účtovnej závierky do omylu? Je potrebné brať do úvahy 2 nasledujúce skutočnosti:

- a) k nesprávnemu použitiu účtu 311 (napr. pri predaji prebytočného materiálu) a k inkasu pohľadávky dôjde v rámci jedného účtovného obdobia,
- b) k nesprávnemu použitiu účtu 311 (napr. pri predaji prebytočného materiálu) dôjde v rámci účtovného obdobia, ale pohľadávka nie je zinkasovaná do konca daného účtovného obdobia (s vplyvom na súvahu).

Výsledok:

Tabuľka č. 20: Vplyv chyby účtovania 311 vs. 315 na ÚZ

	Vplyv na účtovnú závierku
Pohľadávka zinkasovaná v rámci jedného ÚO	NIE
Pohľadávka je vykázaná ako dlhodobá	NIE
Pohľadávka je vykázaná ako krátkodobá	NIE

Zdroj: Parajka, B., 2017

Ako sme uviedli, ak by sme nedopatrením nesprávne zaúčtovali skutočnosť na spomínaných účtov (odhliadnuc od prípadného postihu zo strany Daňového úradu či auditorov) alebo spomínané účty odstránili z účtovej osnovy pre podnikateľov, v konečnom dôsledku sa v súvahe ÚJ neudejú žiadne zmeny. Používatelia ÚZ by neboli uvedení do omylu a účtovná závierka by stále spĺňala svoju hlavnú funkciu, ktorou je verné a pravdivé zobrazenie skutočnosti o majetkovej a finančnej situácii ÚJ. Pre detailnejšie objasnenie tejto, ale aj ostatných položiek súvahy či výkazu ziskov a strát nám predsa slúžia poznámky. Poznámky nie sú detailne upravované legislatívou a preto môžu mať rozsah podľa individuálnych potrieb účtovnej jednotky. Legislatíva stanovuje ich minimálny obsah, nie maximálny. Poznámky predstavujú tú súčasť, do ktorej sa používatelia dívajú v prípade potreby detailnejších informácií.

3.2 Súvaha vybraných spoločností zostavená v súlade s IFRS

Aby sme naše vyššie uvedené návrhy podporili, ukážeme si ako tri najväčšie spoločnosti, ktoré pôsobia v ekonomike Slovenskej republiky, zostavujú svoju individuálnu účtovnú závierku v súlade s IFRS prevzatých Európskou úniou. Koľko riadkov súvahy je vyčlenených pre vykázanie majetku týchto spoločností.

Tabuľka č. 21: Vybrané spoločnosti účtujúce v súlade s IFRS prevzatých EÚ

	Názov spoločnosti	SK NACE	Tržby v mil. €	Zisk v mil. €
1.	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a. s.	29100 Výroba motorových vozidiel	7 550	240
2.	EUSTREAM, a. s.	49501 Potrubná doprava plynu	760	486
3.	SLOVNAFT, a. s.	19200 Výroba rafinovaných ropných produktov	3 420	213

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č.21 obsahuje top 3 firmy na Slovensku podľa rebríčka, ktorý zostavil mesačník Forbes v spolupráci s PWC, ktorým dáta dodal Finstat. Všetky údaje sú za rok 2017 uvádzané v miliónoch eur. Zisk predstavuje hrubý zisk - výsledok hospodárenia pred zdanením. Každá z uvedených spoločností zostavuje svoju individuálnu účtovnú závierku v súlade s IFRS v znení prijatom EÚ.

V nasledujúcich troch obrázkoch môžeme vidieť súvahu (len stranu aktív) prvých troch z vyššie uvedených spoločností.

Obrázok č. 9: Volkswagen Slovakia, a.s. - Súvaha

VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.

1

Súvaha k 31. decembru 2017, zostavená podľa IFRS v znení prijatom EÚ
(Pokiaľ nie je uvedené inak, sú všetky sumy vykázané v tis. EUR)

SÚVAHA			
k 31. decembru 2017			
	Pozn.	31. decembra 2017	31. decembra 2016
AKTÍVA			
Dlhodobé aktíva			
Dlhodobý hmotný majetok	6	1 875 224	1 753 303
Dlhodobý nehmotný majetok	5	4 903	4 071
Odložená daňová pohľadávka	13	23 389	25 620
		1 903 516	1 782 994
Obežné aktíva			
Zásoby	8	248 313	155 223
Pohľadávky z obchodného styku a iné pohľadávky	7	727 584	714 135
Peňažné prostriedky a peňažné ekvivalenty	9	240 004	222 160
		1 215 901	1 091 518
Aktíva spolu		3 119 417	2 874 512

Zdroj: Register ÚZ

Obrázok č. 9 predstavuje vykazovaný majetok spoločnosti Volkswagen Slovakia, a. s., ktorá v roku 2017 dosiahla podľa vyššie uvedeného zdroja tržby vo výške 7 750 000 000€ a zisk predstavoval hodnotu 240 000 000 €. Ako si môžeme na obrázku č. všimnúť hodnota majetku spoločnosti za rok 2017 bola vo výške 3 119 417 000€. Počet vykazovaných položiek majetku v súvahe spomínanej spoločnosti je v celkovom počte 6 položiek. Majetok je rozčlenená na dlhodobé aktíva, z toho dlhodobý hmotný majetok, dlhodobý nehmotný majetok a odložená daňová pohľadávky a obežné aktíva, z toho zásoby, pohľadávky z obchodného styku a iné pohľadávky, peňažné prostriedky a peňažné ekvivalenty. Každá za vykazovaných položiek je následne detailnejšie objasnená v poznámkach.

Obrázok č. 10: Eustream, a.s. - Súvaha

eustream, a.s.
SÚVAHA
k 31. decembru 2017
(v tis. EUR)

	Pozn.	31. december 2017	31. december 2016
AKTÍVA:			
DLHODOBÉ AKTÍVA			
Budovy, stavby, stroje a zariadenia	7	4 271 201	4 393 147
Nehmotný dlhodobý majetok	8	3 487	4 389
Finančné investície dlhodobé	9	6 633	6 632
Ostatné dlhodobé aktíva		51 594	1 634
Dlhodobé aktíva celkom		4 332 915	4 405 802
OBEŽNÉ AKTÍVA			
Zásoby	10	29 193	26 807
Pohľadávky a poskytnuté preddavky	11	319 051	460 462
Peniaze a peňažné ekvivalenty	12	74 163	104 269
Daň z príjmu		6 005	-
Obežné aktíva celkom		428 412	591 538
AKTÍVA CELKOM		4 761 327	4 997 340

Zdroj: Register ÚZ

Spoločnosť EUSTREAM, a. s., ktorá je označená ako druhá najväčšia spoločnosť pôsobiaca na Slovensku dosiahla v roku 2017 tržby vo výške 760 000 000€ a zisk vo výške 486 000 000€. Majetok spoločnosti EUSTREAM je vykazovaný v 10 súvahových položkách s celkovou hodnotou 4 761 327 000€. Štandardne je majetok rozčlenený na dlhodobé a obežné aktíva. Dlhodobé aktíva sú ďalej členené na: budovy, stavby, stroje a zariadenia; nehmotný dlhodobý majetok; finančné investície dlhodobé; ostatné dlhodobé aktíva; dlhodobé aktíva celkom. Obežné aktíva si v členení na: zásoby; pohľadávky a poskytnuté preddavky; peniaze a peňažné ekvivalenty; daň z príjmu; obežné aktíva celkom. Ako si môžeme všimnúť v súvahe ÚZ zostavenej v súlade s IFRS v znení prijatom EÚ je vyčlenený stĺpec pre poznámky. V prípade, že používateľa ÚZ bližšie zaujímajú, napríklad zásoby ÚJ, nahliadne do poznámok, konkrétne časti 10 na strane 27.

Obrázok č. 11: Slovnaft, a.s. - Súvaha

SLOVNAFT, a.s.

Individuálny výkaz finančnej pozície k 31. decembru 2017

v tis. €	Poznámky	2017	2016
AKTÍVA			
Dlhodobé aktíva			
Dlhodobý nehmotný majetok	10.1	23 050	20 804
Dlhodobý hmotný majetok	10.2	1 401 369	1 423 806
Investície v dcérskych spoločnostiach	11	137 152	137 154
Investície v pridružených spoločnostiach	12	71 918	71 918
Finančné aktíva určené na predaj		76	76
Ostatné dlhodobé aktíva	13	28 778	3 456
Dlhodobé aktíva spolu		1 662 343	1 657 214
Obežné aktíva			
Zásoby	14	259 810	245 088
Pohľadávky z obchodného styku	15	348 345	316 058
Daň z príjmov - pohľadávka		4 747	9 388
Ostatné obežné aktíva	16	61 620	103 249
Peniaze a peňažné ekvivalenty	17	142 593	75 222
Obežné aktíva spolu		817 115	749 005
AKTÍVA SPOLU		2 479 458	2 406 219

Zdroj: Register ÚZ

Slovnaft, a. s. ako najväčšia slovenská rafinéria spracovala v roku 2017 5,6 milióna ropy. Tržby spoločnosti predstavujú hodnotu 3 420 000 000€ a zisk je vo výške 213 000 000€. Obrázok č. X je časť súvahy (strana aktív), ktorú Slovnaft zverejnila vo svojej ÚZ zostavenej podľa IFRS v znení prijatom EÚ. Majetok v celkovej hodnote 2 479 458 000 000€ je vykázaný v 11 súvahových riadkoch. Ako aj predchádzajúce dve spoločnosti, aj Slovnaft vykazuje položku zásoby len v jednom riadku. V poznámkach bližšie vysvetľuje, že pojem zásoby predstavuje konkrétne: suroviny, nakúpená ropa, nedokončená výroba a polotovary, hotové výrobky, tovar určený na predaj a ďalšie informácie.

Záver

Cieľom našej diplomovej práce bolo otvoriť problematiku, ktorej sa doposiaľ venovalo len málo autorov. Neradi by sme vnucovali vlastný názor, preto by sme chceli záver práce nechať pootvorený. Čitatelia so základnými znalosťami účtovníctva, si po preštudovaní našej práce dokážu utvoriť vlastný názor na túto problematiku.

Nevyhnutným začiatkom ako pri každej práci bolo objasniť si teoretické základy týkajúce sa riešenej problematiky. Začali sme zmenami, ktoré nastali po vstupe SR do Európskej únie. V dôsledku čoraz väčšej harmonizácie v účtovníctve a výkazníctve, či už v rámci EÚ alebo celosvetovo, sa účtovná legislatíva v Slovenskej republike prispôsobuje (do určitej miery) medzinárodným pravidlám. Účtovné jednotky, ktoré podnikajú na území SR sa rozdelili na dva, akési „tábory“: Prvý dodržiava opatrenia MF SR, ktoré upravujú postupy účtovania, účtovú osnovu a vykazovanie v účtovnej závierke. Druhý, nepomerne menší „tábor“ predstavujú ÚJ postupujúce v súlade s IFRS.

Už vieme, že IFRS sa zameriavajú na pravidlá finančného vykazovania. Nestanovujú účty, na ktorých sa v priebehu účtovného obdobia účtuje, teda neexistuje rámcová účtová osnova. Nepredpisujú ani vzor výkazov účtovnej závierky. Účtovanie a tvorbu účtovnej závierky (samozrejme musia byť v súlade s koncepčným rámcom a predpísanými IAS/IFRS) štandardy nechali plne v kompetencii ÚJ. Práve samotná účtovná jednotka totiž najlepšie vie posúdiť, pre ktoré položky má obsahovú náplň a považuje za natoľko významné, aby boli vykazované samostatne v súvahe a ktoré položky môže agregovať. Týmto IFRS eliminovalo prázdne riadky, ktoré sa v súvahe zostavenej v súlade s legislatívou SR častokrát nachádzajú. IFRS sú štandardy zostavené na medzinárodnej úrovni a zabezpečujú, že tá istá skutočnosť sa rovnako vykáže v SR ale aj v akejkoľvek inej krajine EÚ, ktoré IFRS prevzaté Európskou úniou prijali. Keďže IFRS nepredpisujú formu účtovnej závierky, SR nemôže diktovať, ktoré položky a akým spôsobom budú ÚJ v účtovnej závierke vykazovať. Pre svoje potreby však nariadila a štandardizovala zostavovanie Výkazu vybraných údajov. Tento výkaz, síce nenahrádza účtovnú závierku, ale postačuje neraz najdôležitejšiemu používateľovi – štátu.

V tretej kapitole sme poukázali na účtovanie na niektorých účtoch majetku. Postupy účtovania presne zadefinovali, ktoré skutočnosti sa majú účtovať na tých, ktorých účtoch rámcovej účtovej osnovy pre podnikateľov. Poukázali sme len na vybrané účty, bližšie sme sa venovali zásobám a pohľadávkam z obchodného styku. Zásoby sú v rámcovej účtovej

osnove pre podnikateľov rozdelené na 19 syntetických účtov. Pohľadávky z obchodného styku, ktoré sa v priebehu účtovného obdobia účtujú na 5 rôznych syntetických účtoch, ale v ÚZ bez rozdielu veľkosti účtovnej jednotky vykážu v spoločnom riadku kumulovanou sumou. Takýchto účtov či skupín je viac, napríklad niektoré zložky dlhodobého finančného majetku, daňové pohľadávky/záväzky a dotácie, a ďalšie. Za oblasť skúmania sme si zvolili pohľadávky z obchodného styku a zásoby pretože sú to účty, s ktorými sa pravdepodobne väčšina ÚJ stretáva na dennej báze bez ohľadu na jej predmet podnikania. Dokázali sme, že ak dôjde k nesprávnemu účtovaniu na príslušných účtoch účtovej skupiny 31 a účtovej triedy 1 (abstrahujeme od postihov súčasne nastavenej legislatívy) používatelia účtovnej závierky nebudú uvedení touto chybou či zmenou do omylu. Taktiež sme ukázali, že v prípade nahradenia príslušných syntetických účtov ich analytickou evidenciou alebo ich úplného vynechania, používatelia ostanú opäť nezasiahnutí.

Účtovná závierka obsahuje veľmi dôležitú, no mnohokrát podceňovanú súčasť, ktorou sú poznámky. Poznámky nie sú ani u nás ani medzinárodne formalizované. Zostavujú ich účtovné jednotky, aby objasnili a doplnili významné položky v súvahe a vo výkaze ziskov a strát. Tam je priestor pre to, aby bola každá položka detailne vysvetlená. Používatelia ÚZ sa v takomto prípade môžu dobrovoľne rozhodnúť, ku ktorému výkazu účtovnej závierky nahliadnu pre uspokojenie svojich potrieb. Nie všetci potrebujú poznať detailne príčiny a dôvody vzniku zostatkov jednotlivých syntetických účtov. Napríklad pre potreby finančných analýz stačia údaje v agregovanej forme zo súvahy či výkazu ziskov a strát. V prípade potreby detailných informácií používateľ nahliadne do poznámok kde sú položky podrobne vysvetlené.

Otvorenou otázkou zostáva, či je aj v súčasnosti potrebná súvaha malej a veľkej ÚJ v rozsahu (12 strán formátu A4 vrátane titulnej strany), keď ÚJ mnohokrát väčšie ako veľká ÚJ zostavujú svoje výkazy stručnejšie a viac detailnosti venujú poznámkam účtovnej závierky.

Zoznam použitej literatúry

Knihy:

1. Kočner, M., *Medzinárodné účtovníctvo. Medzinárodné účtovné štandardy*. 1. vydanie Senica: GH studio, 2013. 194 s. ISBN 378-80-87410-27-9.
2. Krištofík, P., - Šuranová, Z., - Sarunová, D., *Finančné účtovníctvo a riadenie a aplikáciou IFRS*. Bratislava: Iura Edition, 2011. 34 s. ISBN 978-80-8078-396-9
3. Soukupová, B. – Šlosárová, S., - Baštincová, A., *Účtovníctvo*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2014. s. 105-108. ISBN 80-8078-020-X
4. Šlosár, R., *Dejiny účtovníctva na Slovensku*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2008. s. 99-101. ISBN 978-80-8078-227-6.
5. Šlosárová, A., *Účtovníctvo*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 336 s. ISBN 978-80-8168-446-3

Publikácie:

6. Blahušiaková, M., *Komparácia položiek súvahy mikro účtovnej jednotky so súvahou malej a veľkej účtovnej jednotky*. Applied Informatics Econometrics Statistics Accounting, 2017. s.129-136. ISBN 978-80-225-4151-0
7. Parajka, B., *Zúčtovacie vzťahy z obchodného styku – potrebujeme ešte účty 315 a 325?* In: *ÚAD: vedecký časopis slovenskej komory certifikovaných účtovníkov*. Bratislava: Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2017, roč. 25, č. mimoriadne vydanie, s.73-87. ISSN 1335-2024
8. Parajka, B., *Porovnanie Výkazu vybraných údajov a účtovnej závierky veľkých účtovných jednotiek v SR*. Bratislava: Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2017, roč. –s. 64-67. ISSN 1335-2024
9. Stanley, R., *Povinnosti mikro účtovnej jednotky IN: Vvojové trendy v účtovníctve a v audítorstve – symbióza teórie a praxe*. Bratislava: Zborník príspevkov z vedeckej konferencie k výsledkom vedeckovýskumnej činnosti Katedry účtovníctva a audítorstva, 2014, s. 106-110. ISBN 978-80-225-4011-4
10. Tušan, R., *Východiská účtovnej závierky podľa IAS/IFR*. Košice: Zborník vedeckých prác katedry ekonómie a ekonomiky ANNO, 2010, s. 239-249. ISBN 978-80-555-0226-7

Vyhlášky:

11. Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
12. Opatrenie FMF č. V/1-31 388/1992, ktorým sa ustanovuje usporiadanie položiek súvahy a výkazu ziskov a strát a ich obsahové vymedzenie pre podnikateľov v znení neskorších predpisov.
13. Opatrenie FMF č. V/20 100/1992, ktorým sa ustanovuje účtová osnova a postupy účtovania pre podnikateľov v znení neskorších predpisov.
14. Opatrenia MFSR č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov.
15. Opatrenia MFSR č. MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu v znení neskorších predpisov.
16. Opatrenia MFSR č. MF 23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky v znení neskorších predpisov.
17. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 13. decembra 2011 č. MF/25926/2011-74, ktorým sa ustanovuje rozsah, spôsob, miesto a termíny ukladania výkazu vybraných údajov z individuálnej účtovnej závierky zostavenej podľa § 17a zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov pre účtovné jednotky, ktorými sú podnikatelia

Prílohy

1. Súvaha v plnom rozsahu 1992 – 2002
2. Účtovná závierka mikro účtovnej jednotky
3. Účtovná závierka malej a veľkej účtovnej jednotky